

Κρυστάλλης

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
1977

ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 158

Κρυστάλλης

Φυσιολατρικό Περιοδικό

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ Μ' ΛΟΥΣ ΤΗΣ Ο.Ε.Σ.Ε.

Γραφεία : Κουντουριώτου 145 — Τηλ. 41.74 094

ΕΤΟΣ 33ον * ΙΟΥΛΙΟΣ — ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1977 * ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 158

Συντακτική Έπιτροπή

ΑΦΡ. ΛΕΟΝΤΗ — Δ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ — ΓΕΡ. ΚΟΡΟΛΗΣ — Δ. ΝΟΥΣΙΑΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Και τώρα που τελείωσε ο κύκλος των εκδηλώσεων της 40ετίας του Συνδέσμου μας, το Διοικητικό Συμβούλιο του «Κρυστάλλης» αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει όλους όσους έβοήθησαν και συνετέλεσαν στην επιτυχία των εκδηλώσεών μας.

Και πρώτον απευθύνει θερμές ευχαριστίες στον Δήμαρχο της πόλεώς μας κ. Τάσον Βουλόμενον για την εύγενική παραχώρηση του Δημοτικού Θεάτρου, όπου πραγματοποιήσαμε την πρώτη εορταστική μας εκδήλωση των 40 χρόνων του Συνδέσμου μας και για την προσωπική του παρουσία. Ευχαριστούμε το Δ. Σ. της Ο.Ε.Σ.Ε. και τον Πρόεδρό της κ. Ξεν. Μπαμπούρα, τους εκπροσώπους των αδελφών σωματείων «ΖΗΝΩΝ», Φ.Ο.Π., «ΑΤΤΙΚΟΥ», «Ε.Ο.Φ.», «ΧΑΛΛΑΝΔΡΙΟΥ», κ.λ.π. Ίδιαίτερα ευχαριστούμε τους εκπροσώπους του «ΠΑΝΟΣ» για τη παρουσία τους και στη γιορταστική μας εκδρομή και για την προσφορά τους στον «Κρυστάλλη» αναμνηστικής πλακέτας.

Ευχαριστούμε θερμά τους εκλεκτούς μας φίλους κ. κ. Πέτρον Γλέζον και Γιώργο Μετσόλη που με τις όμιλίες τους και απαγγελίες τους συνέβαλαν στην επιτυχία της γιορτής μας, ακόμη ευχαριστούμε την υπέροχη μικτή χορωδία Πειραιώς με τον δαυμάσιο μαέστρο της κ. Γιώργο Ισαρή και τον Πρόεδρό της κ. Κωστόπουλο, επίσης εκφράζουμε θερμότατες ευχαριστίες στον Δήμαρχο κ. Βουλόμενον, στον κ. Ξεν. Μπαμπούρα, Πρόεδρον της Ο.Ε.Σ.Ε., στο φιλολογικό τμήμα του Πειραιϊκού Συνδέσμου και στους κ. κ. Γιώργο Σταμπολή, Τάσο Ζάππα, Πέτρο Γλέζο, Βάσο Κωνσταντινίνοπουλο, Μιχάλη Περάνθη, Ι. Βίγλα, Διον. Μπατιστάτο για τους συγχαρητήριους χαιρετισμούς τους. Επίσης στον «Φυσιολάτρη» και στον «Πάνα» για τις εύχες τους που δημοσίευσαν στα περιοδικά τους και τέλος σε όλους όσους μας έστειλαν τα θερμά τους γράμματα, τα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα και τηλεφωνήματα. Η Διοίκηση του Συνδέσμου μας εκδίδει το παρόν τεύχος της 40ετίας.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΑΡΑ. Σ. ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ ΤΩΝ ΕΚΔΕΣΤΕΩΝ

ΗΜΕΡΟΜ. 3.7.86

ΑΡΙΘ. 40.254

"Ένα λευκό τυποποιη-
μένο κρασί, καλόπιoto,
εύοτόμαχο, έλαφρό.

CELLAR

Ἄχτιδες παίζουν με κρυφοχάρα στ' ἀκρόσπιτο τὸ ρημαγμένο
 πού σιωπηλὸ κοιτάζει τ' ἄπειρα καὶ μοιάζει μᾶτι δακρυγμένο.
 Ἔνα χελιδονάκι ἀλαφροπέρασε, στ' ἀκρόσπιτο νὰ λειτουργήσει
 καὶ τὸ ν' ἀσπρήχρυσή του τραχηλιά, μὲ διαλεχτὲς ἀχτίδες νὰ στοίσει.
 Τὸ πετροχῆλι τὸ ἀχτίδινο, τ' ἀραχνούφιντο, τὸ λιοπλεγμένο,
 τὸ μυυροφτέρουγο χελιδονάκι φόρεσε καὶ ψάλλει ἀπ' ἀντηλιάδες μαγεμένο.
 Στέκει ὁ τσαλαπετεινὸς σὲ μιὰ πετρόσκαλα, τσιμπᾷ τὸ κρέσια στὶς ἀχτίδες
 καὶ στοὺ καθάριου πρωΐνου τὸ Εὐαγγέλιο διαβάζει τίς σπιθόγραφτες σελίδες.
 Στὸ φῶς ἀνάμπροστα ἡ μέλισσα, τὴν προσευχὴ τῆς μὲ φτερολαλιᾷ τὴν κάνει
 καὶ πλέκει μὲ τὰ ποδαράκια τῆς, ἀπὸ καρδιὲς λουλουδιῶνες στεφάνι.
 Τὸ περιδένει μ' ἀχτιδοκλωστής, μὲ φιλιτσένια καὶ διαμαντεῖο λιολαμπεράδα
 καὶ τὸ ἀφήνει μὲ κατάνυξη, στοὺ πρωΐνου τὴν ἄχνηνη φεγγάδα.
 Ἡ μέρα, εἶναι λιοκαθρέφτιστη κι' ἀντιφεγγά σ' ὅλα τρογύρω
 τ' ἀλείφει μὲ λειωτὲς χρυσάδες τῆς καὶ μὲ πολυτίμω τῆς μύρω.
 Κάπου στὸ ἀκρόσπιτο πού φαίνεται καὶ πρωτανιήλεις τῶχουν βάψει
 ἔκανε ὁ φωτὸς ὁ ποιητῆς, πού τώρα ἐκεῖ κοντὰ τὸν ἔχουν θάψει.
 Τὰ δάκρυά του κάθε πρωΐ σταλάζινε, στὴς μοναξιάς τὴν ἀπερατοσύνη,
 ὅπως βαρύνοντος σauerάνεμος τὸν φύσηξε κι ὅπως κερόφλαγα τὸν σβῆνει.
 Ἦτανε μονάχου τὸ σπῆτι του, ὅλημερα μέχρι τὸ σούρουπο προσμένει
 νὰ τοῦ μὲ τὸ ἀργὸ τὸ βῆμα του, ἀπ' τὴν μεριά τῆς δόσης τῆς Ὀλιμμένη.
 Σπῆτι περίλυπο καὶ ξάγερο, πιᾷ; τὴ λιακάδα στὴ σιωπὴ σου
 καὶ γίνε μὲ παράθυρ' ἀνοιχτὰ τὴν κρουσταλλένια πρωτευχὴ σου.
 Ὁ ποιητῆς πού ἀγαποῦσε, δὲν ξαναγυρνᾷ, τὸν ἔβριε τῇ; νῆ; τὸ στόμα,
 ἔκανε ὁ ἡλιοψημένος ληλητῆς, ἔγινε σὰν τοῦ τοίχου σου τὸ χῶμα.

2

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΛΕΟΝΤΗ

ἴσως πολλοὶ κατὰ τὴν παράδοξο τῆς
ζωῆς νὰ ζηλέψουν τὴν πρόοδο. Ἀλλὰ τότε
ὁ ἄνθρωπος, ποὺ κατέχει ἐπιστημονικὴ
νόοφωσι, θὰ τοὺς ἀποδείξῃ τὴν ἀνωτε-

Δεν μπορεί να διανοηθῇ κανείς ἐπι-
στήματα χωρίς ἠθικὴς ἀρχές. Ὁ ἄνθρω-
πος αὐτὸς δὲν θὰ εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ
ποῦς ὁ πῶς ἀγοράματος τῶν ἀγοραμάτων.
Ἐὰν ἐκλείψῃ ἡ ψυχικὴ μόρφωση, τότε
καὶ ἡ πνευματικὴ εἶναι ἐντελὴς δευτερευ-
ούσης σημασίας.

6

ΤΑ 40 ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ "ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ,"

ΙΩΑΝ. ΤΖΩΡΤΖΗ

Μίαν ἐπέτειον τὴν κάνουν ὥραία καὶ ἐορταστικὴ ὄχι τὰ χρόνια, ποὺ περνοῦν ἀλλὰ ἡ δράσις, οἱ πράξεις, τὰ ἔργα καὶ ὁ σκοπός, ὅταν πραγματοποιοῦνται ὁπωσδήποτε ξεκίνησαν.

Ἡ ἴδρυσις ἐνὸς Συλλόγου δὲν παίρνει ἀξία μόνον ἀπὸ τὸ ὄνομα, τὴν παίρνει δὲν οἱ σκοποὶ αὐτοὶ πραγματοποιοῦνται, συνεχίζονται ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ Κοινωνικοῦ συνόλου, τοῦ περιβάλλοντος. Καὶ αὐτὸ ἐξαφ' ὧν ἀπὸ τὴν ἀντοχὴν ἢ τὸ πιστεῦν ἐκείνων, ποὺ πρωτοξεκίνησαν καὶ ὅλων ἐκείνων, ποὺ τοὺς διαδέχονται. Καὶ παρὰ μόνον κοινωνικὲς ἐκδηλώσεις τῶν ἀτόμων, ποὺ ἀπασχολοῦνται εἰς αὐτές, ἀπαιτεῖται κόπος, θυσίαι καὶ κατὰ κύριον λόγον τὸ πιστεῦν τῶν εἰς ἐκείνους, ποὺ πράττουν, ἔστω καὶ ἂν δέχονται ἀπογοητεύσεις εἰρωνίαι καὶ ἄλλα συνθησιμένα. Ἕνας τέτοιος Σύνδεσμος, ὅπως ἐπιγράφεται εἶναι ὁ Πειραιωτικὸς ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ».

Ἐκλείσει φέτος τὰ 40 χρόνια ἀπὸ τὴν ἴδρυσίν του. Εἰς τὰς 10 Ἀπριλίου τοῦ 1937, εἰς τὸ κουρεῖον τοῦ Π. ΞΕΝΑΚΗ ὑπεγράφη τὸ Πρακτικόν. Ἀπὸ τὸ ὅροσημον αὐτὸ ἔπεται, ἀρχίζει ἡ δράσις του.

Μία δράσις πλουσίας, ποὺ τὴν μαρτυροῦν οἱ ἐκδρομαί, ἀναβάσεις, ἀναδασώσεις, ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις, ὑπαίθριες δοξολογίαι, καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις κλπ. Κατ' ἀρχὴν προήδρευαν ἀπὸ τὸ 1937 ἕως σήμερα 12 πρόεδροι, εἴκοσι ἀντιπρόεδροι, εἴκοσι δύο γενικοὶ γραμματεῖς καὶ ἑκατὸν ἐννέα σύμβουλοι.

Πραγματοποιήθηκαν 1746 ἐκδρομαί, ἔλαβον μέρος 63.060 ἄτομα.

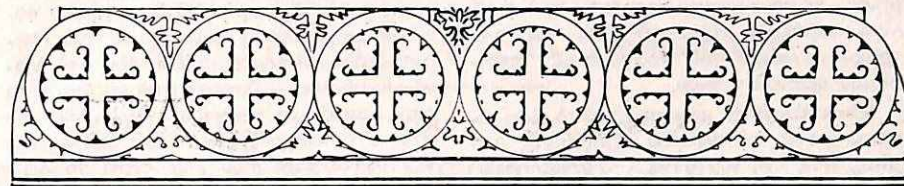
Ἐπραγματοποιήθηκαν 4.129,05 ὥρες παρείας καὶ ἀνέβηκαν εἰς 62 βουνὰ ἀνερχόμενα περὶ τὰ 739.382 ὑψόμετρο Κυρίως ἔδωσαν ἀγῶνα διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πρασίνου.

Ἐπραγματοποιήθηκαν κατὰ τὴν 40ετίαν 70 διαλέξεις καὶ ὁμιλίαι μὲ ἰσάριθμους ὁμιλητὰς μὲ θέματα ἐγκυκλοπαιδικὰ, λογοτεχνικὰ, ἱστορικὰ, ἀρχαιολογικὰ κλπ. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ μιλοῦν μόνον τῶν διὰ τὴν δραστηριότητα τοῦ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ».

Ἐκτὸς αὐτοῦ τακτικὰ ἐκδίδουν καὶ τὸ ἐνημερωτικὸν Φυσιολατρικὸν περιοδικόν. Γιά τοὺς κόπους τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν εἶναι ἐλάχιστος αὐτὸς ὁ φόρος τιμῆς ποὺ τοὺς ἀπονέμεται μὲ τίς λίγες αὐτὲς γραμμὲς, τὸσον τῶν ζώντων, ὅσον καὶ ἐκείνων, ποὺ ἄφησαν τὰ ἐγκόσμια. Ὑπερήφανος ὁ Πειραιῶς μὲ ἕναν τέτοιον Σύνδεσμον, ποὺ προστατεύει τὸ φυσικὸν περιβάλλον ἀπὸ τοὺς κακοὺς καὶ ἐχθροὺς του. Καὶ μεῖς μὲ τὴν σειράν μας συγχαίρομεν γιὰ τὰ 40 χρόνια καθ' ὧς καὶ γιὰ τὸ ἐπιμελετημένον παιηγορικὸν περιοδικόν τους, εὐχόμεθα νὰ τὰ ἐκατοστήσῃ.

Καὶ θὰ τὰ ἐκατοστήσῃ ἐφ' ὅσον ἐξακολουθῇ ἡ σκυτάλη νὰ δίνεται σὲ ἄτομα, μὲ ζεστὸ ζῆλον καὶ ἀφοσίωση, γιὰ τὸ ἔργον τοῦ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ».

ΙΩ. ΤΖΩΡΤΖΗΣ

Ἡ Μονὴ Ἀγάθωνος

ΠΕΤΡΟΥ ΓΛΕΖΟΥ

Ὅταν, νύχτα πιά, ἡ «ξεπεξέσαμε» — τὴν περιέργη αἴσθησιν ἀνεβάσματος μὲ ἄλλο καὶ ὄχι μὲ αὐτοκίνητο εἶχα τὴ στιγμὴ ἐκείνη — στὴν εἴσοδον τῆς «Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγάθωνος» τῆς Ὑπάτης, τῆς Μονῆς τῆς σκαρφαλωμένης σὲ ὑψηλὴ βουνοπλαγιά τῆς ἀρρενωπῆς Οἴτης καὶ δειλὰ - δειλὰ περάσαμε στὸ προαυλίό της, ὅπου μᾶς ἐδόνησε ἀμέσως εὐλαβικὰ ἡ μνήμη τῆς ἀνυπερβλήτης θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μεγάλως καὶ ὀλόφωτος μᾶς ὑποδέχθηκε ὁ Ἐσταυρωμένος στὸ ὕψαιθρον ἀπὸ τὰ ψηλὰ κλαδιὰ ἐνὸς δένδρου, ἐδικαίωσα τὴν ἐκπληξὴ καὶ τὸ θαυμασμό, ποὺ προκάλεσε καὶ στὸν καθηγητὴ κύριον Ν. Κ. Λούρου ἡ ἐπίσκεψις στὸ μοναστήρι.

Ἦταν ἀπὸ πολὺν καιρόν, ἀλλὰ πιὸ ἔντονα ἀπὸ τὴν ἀνάγκωσιν τοῦ ἀρθροῦ τοῦ κ. Λούρου (*), ποὺ τὸ ἐπιθυμοῦσα, κοντὰ σὲ ἄλλα, αὐτὸ τὸ προσκύνημα. Καὶ τοῦτο, γιὰτὶ δὲν ἦταν μόνον ἡ γνωριμία ἐνὸς ὡραίου καὶ παλίου Ὁρθόδοξου μοναστηρίου, ἀλλὰ καὶ ἡ γνωριμία ἐνὸς ἀνθρώπου. Αὐτοῦ, ποὺ παραστατικὰ περιέγραψε ὁ κ. Λούρος στὸ ἀρθρόν του : Τοῦ ἡγουμένου τοῦ μοναστηρίου πατρός Γερμανοῦ.

Κατὰ τὴν ἀφίξή μας ἐκεῖνος δὲν βρέθηκε στὸ μοναστήρι. Σὲ λίγο, τυχαῖα, ἀνηφορίζοντας πρὸς τὸ παρακείμενον ἀναψυκτήριον, τὸν βρήκα ἐκεῖ, τριγυρισμένον ἀπὸ φιλικὴν του συντροφιά, ποὺ προφανῶς φιλοξενούσε, στὴν εὐφρόσυνῃ ὥρᾳ

τοῦ ἀπόδειπνου νὰ ἀγορεύει καὶ νὰ γελᾷ πλατεῖα. Καὶ ὅταν λίγο ἀργότερα τοῦ ἔδιναν ἕνα βιβλίον μου, ποὺ ὁ φιλόθεος ἐκδότης τοῦ εἶχε τὴν ἐμπνευσίαν νὰ τοῦ προσφέρουμε ἀπὸ κοινού καὶ θέλησα νὰ δικαιολογηθῶ, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι γραμμένον γιὰ μεγάλα παιδιὰ μὲ ἐτοιμότητα καὶ ἀνεστῆ ἔσπευσε νὰ μοῦ πῇ «Μὰ κι' ἐγὼ μεγάλο παιδί δὲν εἶμαι ;» κατὰλαβας, πῶς πραγματικὰ ἤμουν μπροστὰ σὲ ἰδιόρρυθμον ἱερωμένο. Ἱερωμένον, ποὺ συνδυάζει τὴν ἱερωνομίαν μὲ ἀνοιχτὴν καρδίαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν του στὸ μοναστήρι ἡγεσίαν μὲ τὸ γρήγορον καὶ θὰ τὸ ἔλεγα «πρακτικόν» πνεῦμα ἀνθρώπου τοῦ «κόσμου τούτου», ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἄλλα προσγειωμένα ἔργα ἐπιτελεῖ.

Καὶ εἶναι τὰ ἔργα αὐτὰ πράγματι θαυμαστά : Τὸ ἀρχαῖον ἐρειπωμένον μοναστήρι τοῦ Ἀγάθωνος, ποὺ τὴν ἡγουμένην του τριάντα περίπου χρόνια ἀσκεῖ ὁ πατήρ Γερμανὸς εἶναι σήμερα τόσο ἀνακαινισμένον, τόσο πλουτισμένον, τὸσον ὄχι μόνον «αὐτάρκες», ἀλλὰ προσετοῖ γιὰ διαμονὴν πολλῶν προσκυνητῶν καὶ κυρίως γιὰ τὴν λειτουργίαν γύρω τοῦ πρακτικῶν σχολῶν δασοπονίας, καὶ ἄλλων δασικῶν ὑπηρεσιῶν, ποὺ θὰ μπορούσε ἀπὸ κάποιον «γκρινιάρη» νὰ χαρακτηριστεῖ ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνακαίνισις καὶ κυρίως ἡ λαϊκὸμορφὴ του διακόσμησις κάπως «ἐξεζητημένη», κάπως «ὑπερβολικὴ». Γιὰτὶ ἀληθινὰ ἕνας ἀσκητικὸς προσκυνητὴς θὰ μπορούσε νὰ παραπονεθῇ, πῶς ἡ ἔντονη ἀνακαίνισις, οἱ εὐκολίαι καὶ ἡ γειννίασις πρὸς τὴν λουτρόπολιν τῆς Ὑπάτης φέρ-

* Ν. Κ. Λούρου «Ἡ προσωπικότης τῆς ἀνυσχίας», «Νέα Ἑστία» 15 Ἰουλίου 1975.

νον έως εδώ, τους καλοκαιρινούς ιδίως μήνες, κάποια «κοσμικότητα», που ήχει λίγο παράξενα στον ιερό τόπο και στο τραχύ μεγαλείο του πραγματικά περιφμου όρεινού τοπίου.

Είναι αλήθινα μαγευτική από εκεί επάνω ή θέα του εύφορου κάμπου της Λαμίας, είτε τη νύχτα με τὰ σκόρπια σ' αυτόν, ώσαν έπίγεια άστρα, φώτα,, είτε τὸ ξημέρωμα με την έλαφριά πάχνη της ανατολής, τὸν βλέπει ὁ προσκυνητής από τους τραηγμένους πρὸς τὴ θαθειά κατηφορία εξώστες του μοναστηριού. Καί μοιάζουν με θεϊκά τοποθετημένους φύλακες του οί ακόμη ψηλότερες πυκνοδασωμένες κορφές, που προβαίνουν γύρω του. Καί αν δεν ήταν νὰ ταραΐζει τὴν αὐστηρή ήρεμία καί τὴ γαλήνη ὁποιασδήποτε ώρας, αλλά κυρίως του Κυριακτικού δειλινού, ὁ θόρυβος τῶν ήχηρῶν μηχανοκινήτων τροχοφόρων, θά μπορούσε κανείς νὰ αίσθανθεῖ, πὼς ἐδῶ ὕψωνει, κατὰ κάποιο ἔστω καί ἐλάχιστο ὕψος, τὴν προσευχή του πλησιέστερα πρὸς τὸ θρόνου του Θεοῦ.

Όταν τὴν αὐγὴ τὸ ξύλινο σήμαντρο του μοναστηριού προδίδει σὲ ἀπαλόηχο ξύπνημα τῶν λίγων μοναχῶν, καί τὶς καλοκαιριάτικες ήμέρες καί τῶν πολλῶν προσκυνητῶν, καί ὅταν κατόπιν από τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ ἡ δυνατὴ καμπάνα ἐπιτάσσει με —«θρυλικές τῆς Βασιλεύουσας» τὶς παρομοιάζει στὸν ἐνθουσιασμό του ὁ κ. Λούρος —τὶς κωδωνοκρουσίες τοὺς λίγους ἀργοπορημένους πιστοὺς νὰ προσέλθουν στὴ Λειτουργία καί ἐκεῖνος ἀκόμη πο ὕψων δὲν πολυσυγκινεῖται από τὸ τελετουργικὸ τῆς Ὁρθόδοξίας αίσθάνεται ἐδῶ ὅχι πὶά μόνο σὰν χρέος, ἀλλὰ καί σὰν αὐστηρή, μὰ δυνατὴ αἰσθητικὴ ἀπόλαυση τὴν παρακαλούθηση τῆς ἱεροτελεστίας. Τελεῖται αὐτὴ με ἀπλότητα, με προσήνεια καί με ἀγάπη από τὸν προεξάρχοντα ἡγούμενο, τοὺς λίγους ἱερομόναχους του, ἀκόμη καί από τὸν καλὸ φίλων νεαρὸ ψάλλη, πὺ τὶς ὑπόλοιπες ὥρες, ἂν καλὰ τὸ κατάλαβα, βοηθεῖ καί σὲ ἄλλα κοινότερα ἔργα τῆς διοικητικῆς λειτουργίας τῆς Μονῆς.

Τὴν προχωρημένη πὶά νύχτα, τὴν ήσυχασμένη, ἡ καλόκαρδη συντροφιά τῶν ἐκ-

δρομένων τοῦ «Κρυστάλλης» —σὲ ἄρτια ὁργανωμένη ἐκδρομὴ τοῦ δραστήριου φυσιολατρικοῦ αὐτοῦ συνδέσμου τοῦ Πειραιῶς ὀφείλω τὴν ἐπίσκεψή μου στὴ Μονὴ Ἀγάθωνος —ὕστερα από τὸ ὑπάθριο στὰ μαρμάρινα τραπέζια τῆς αὐλῆς, δίπλα στὰ κελαρύζοντα νερὰ δειπνο τῆς καί με τὸ κέφι πὺ εἶχε φέρει τὸ λίγο Λαμιώτικο κρασί, ἄρχισε πολὺ χαμηλόφωνα νὰ τραγουδεῖ. Τότε ὁ συμπαθέστατος «ἀρχηγὸς» τῆς ἐκδρομῆς κύριος Χαλδαῖος, ἔσπευσε κάπως ἀνήσυχος νὰ πληροφορηθεῖ μήπως τὸ ἔστω καί τόσο ἀπαλὸ τραγούδι ἐνοχλεῖ.

Σὲ λίγο, ἐπιστρέφοντας, ήσύχασε τοὺς τραγουδιστὲς λέγοντάς τους πὼς «ὁ ἡγούμενος τὸ ἐπιτρέπει, μόνον παρκαλεῖ : «ὅσον τὸ δυνατόν πὺ χαμηλόφωνα καί χωρὶς... φάλτσα». Ἦταν κι' αὐτὴ ἡ ἄδεια δείγμα τοῦ τόνου, πὺ ἐπικρατεῖ ἐκεῖ ἐπάνω στὴν «Ἱερὰ Μονὴ Ἀγάθωνος. Τόνου, πὺ από μὶα σκοπιὰ κρινόμενος εἶναι εὐάριστος φτάνει νὰ μένει κυρίως από τὸ μέρος τοῦ ἐπισκεπτῶν στὸ μέτρο πάντα τοῦ σεβασμοῦ, πὺ πρέπει νὰ ἐμπνέει ἕνα μοναστήρι.

Μετὰ τὸ ἀπολείτουργο τῆς Κυριακῆς ἐξῶ από τὸ ναὸ, με τὴν προστασία τοῦ θαυμάσιου φθινοπωρινοῦ ήλιου, πὺ μὰς θέρμαινε ὅλη σχεδὸν τὴν ήμέρα, ὁ πατήρ Γερμανὸς ἀνασκουμπωμένος, ταχὺς καί ἐπιδέξιος ἐτέλεσε τὸ μυστήριό τοῦ βαπτίσματος τοῦ μῶρο ἐνὸς νεαροῦ ζευγαριοῦ ὀρειβατῶν τοῦ «Κρυστάλλης», πὺ εἶχαν τάμα νὰ τὸ βαφτίσουν σὲ ψηλὴ βουνοπλαγιά. Καί βλέποντάς τον μετὰ τὸ πέρας τοῦ βαπτίσματος νὰ παίρνει τρυφερὰ στὴν ἀγκαλιά του τὸ νεὸ βλαστάρι τῆς Χριστιανωσύνης γιὰ νὰ τοῦ προσφέρει από τὴν Ὁραία Πύλη τὴν πρώτη Θεία Μετάληψη, θυμήθηκα τὴ φράση από τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Λούρου, κατὰ τὸν ὅποιον «οἱ δύο πελώριες χερσὺκτες τοῦ ἡγούμενου εἶναι ἱκανὲς νὰ χαϊδέψουν ἕνα πουλάκι ἡ νὰ κλαδέψουν μὶα τριανταφυλιά». Καί ἴσως δὲν ήταν μόνο τυχαίὸ τὸ γεγονὸς, πὼς τὸ μῶρο μῆτρε με τὸ βάπτισμα στὸν κόσμο με τὸ «ὄνομα αὐτοῦ» Ἀγγελικουλά.

Ὅμως ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἀγάθωνος, ὅπως δὰ καί τὰ περισσότερα μοναστήρια μας, Συνέχεια στὴ σελίδα 12

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΠΕΡΑΝΘΗ

(Οἱ ρίζες του στὴν Ἡπειρο-
Τὸ ξεκίνημά του ἀπ' τὴν Ἄρτα)

ΜΑΝΟΛΗ ΘΡ. ΡΟΥΝΗ

(Ἀπὸ τὴν ὁμιλία στὴν ἐκδήλωση 14-2-1977)

Ὁ Πειραιῖκὸς Σύνδεσμος, πὺ ἀποτελεῖ από τὸ 1894 τὴν κορυφαία πνευματικὴ ἔστια τοῦ πειραιῖκοῦ χώρου κι' ἐπιτελεῖ, με ἀρετὴ καί συνέπεια, τὸ εὐρύτερο ἐκπολιτιστικὸ ἔργο του, πὺ εἶναι προσφορὰ παιδείας καί καλλιέργειας γιὰ τοὺς νέους ἀνθρώπους τοῦ τόπου μας, — ὁ Ἡπειρωτικὸς Σύνδεσμος Πειραιῶς, πὺ εἶναι ἕνα από τὰ πὺ παλιὰ σωματεῖα στὴν πόλη μας, ἀφοῦ τὸ ἱδρυσαν οἱ ξηνητεμένοι Ἡπειρώτες, ὅταν ξεκινώντας από τὰ πανύψηλα, γυμνὰ καί δασώδη (—τὰ ὕψικάρηνα καί οὐρανογεῖτονα—) βουνὰ τῆς φτωχῆς πατρίδας τους ἔφταναν στὸν Πειραιᾶ γιὰ νὰ προκόψουν, με τὸν τίμιο μόχθο καί τὸν ἀγίασμένο ἰδρώτα τους, πὺ τὸν ἐδρόσιζε ἡ ἀγρυπνὴ νοσταλγία καί τὸ βαθὺ χρέος τοῦ ἡπειρωτικοῦ ἀποδημητισμοῦ —καί ὁ Σύνδεσμος φυσιολατρῶν - Ὀρειβατῶν ὁ «Κρυστάλλης», πὺ ἀνήκει στὴν πνευματικὴ πρωτοπορία τῆς ἑλληνικῆς φυσιολατρίας καί πὺ τοῦ ὀφείλω κι' ἐγὼ τὰ εἰσόδιά μου στὸ κίνημα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκδρομισμού, χαιρετίζουν ἀπόψε τὰ σαράντα χρόνια πνευματικῆς προσφορᾶς τοῦ Μιχ. Περάνθη —πὺξεκίνησε από τὸν κατάφυτο κάμπο τῆς Ἄρτας, πὺ μένει πάντα στὴν καρδιά καί στὸ πνεῦμα τοῦ ραντισμένου μ' ἕνα ἀδιόρατο ἄρωμα μα νεραντζιάθια.

ΑΠΟΨΕ ὁ Πειραιῖς, με τὴ στοχαστικὴ πρωτοβουλία καί με τὴν ὁργανωτικὴ μέριμνα τοῦ «Πειραιῖκοῦ Συνδέσμου» τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Συνδέσμου καί τοῦ «Κρυστάλλης», ἀπευθύνει τὸ δίκαιο ἐπαινο στὸ ζωντᾶνὸ κορυφαῖο συγγραφέα, πὺ πρόσφερε ἡ Ἡπειρος στὴ δημόκρε-

τία τῶν Νεοελληνικῶν γραμμάτων καί πὺ τὸ ἔργο του εἶναι σύμμετρο κατόρθωμα ἐκφραστῆς καί δημιουργίας.

Ὁ Μιχ. Περάνθης εἶναι θρέμμα καί ἀνάστημα, αὐτῆς τῆς ἱερῆς γῆς τῆς ἀνέχειας καί τοῦ σθένους, πὺ δὲν εἶναι μόνο τὸ λίκνο τῶν θρύλων, ἡ κιβωτὸς τῆς ἐλευθερίας καί ἡ ἀρχέγονη πηγὴ τῆς ἐθνότητος —ἀλλὰ εἶναι μέσα στοὺς αἰῶνες τῆς ἑλληνικῆς διάρκειας μὶα πνευματικὴ κολυμβήθρα γιὰ τὸ φωτισμὸ τοῦ γένους γιὰ τὴ διαφύλαξη τοῦ δημοτικοῦ ὕφους καί τοῦ λαϊκοῦ μας πολιτισμοῦ.

ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ τὰ παλικάρια τραγουδᾶν στὴ φλογέρα τους τὴν ἀχάλαστη δόξα τῆς ἑλληνωσύνης. Καί οἱ Ἡπειρώτισσες οἱ πικραμένες Πηνελόπες από τὴν ξηνητεῖα ἡ φρόνιμες κι' ἀντρεξιμένες στὸν πόλεμο —ἀπὸ τὴ Μόσχω Τζαθέλλα, πὺ σκορπίζει τ' ἀσκήρια τ' Ἀλήπα-σα, στὶς γυναῖκες τοῦ Ζαλόγγου, πὺ σφραγίζουν με τὸ θάνατο τὴν ἀντρεία στη τιμὴ τους κι' ὡς τὶς τρισεγγονές τους, πὺ σκαρφάζουν τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1940 στὴν Πίνδο — ξέρουν νὰ πλάθουν τραγούδια τρυφερά, στίχους ἐλεγειακοὺς, πὺ μοσχοβολᾶνε παρθενιά, προσφορὰ κι' ἀγιοσύνη. Ἡ Ἡπειρώτισσα εἶναι Ἱέρεια στὴ ζωὴ καί στὸ θάνατο. Κι' εἶναι ἔτοιμη ν' ἀκολουθήσει τὸν ἀγαπημένο της στὸν ὁδὸ τὴν ξηνητεῖα τραγουδώντας ἐκεῖνο τὸ ἀνεπαλήπτο ἡπειρωτικὸ ἀριστοῦργημα:

«Πάρε κι' ἐμὲ κοντὰ σου...
νὰ μαγειρεύω νὰ δειπνᾶς, νὰ στρώνω,
(νὰ κοιμάσαι,
νὰ γένω γῆς νὰ μὲ πατάς, γιοφύρι
(νὰ διαβαίνει

νουν έως εδώ, τους καλοκαιρινούς ιδίως μήνες, κάποια «κοσμικότητα», που ήχει λίγο παράξενα στον ιερό τόπο και στο τραχύ μεγαλείο του πραγματικά περιφμου όρεινού τοπίου.

Είναι αληθινά μαγευτική από εκεί επάνω ή θέα του εύφορου κάμπου της Λαμίας, είτε τη νύχτα με τὰ σκόρπια σ' αυτόν, ώσαν έπίγεια άστρα, φώτα,, είτε το ξημέρωμα με την ελαφριά πάχνη της ανατολής, τόν βλέπει ό προσκυνητής από τους τραηγμένους πρὸς τή θαθεία κατηφορία εξώστες του μοναστηριού. Καί μοιάζουν με θεϊκά τοποθετημένους φύλακές του οι ακόμη ψηλότερες πυκνοδασωμένες κορφές, που προβαίνουν γύρω του. Καί αν δεν ήταν να ταράζει την αύστηρή ήρεμία και τη γαλήνη όποιασδήποτε ώρας, αλλά κυρίως του Κυριακάτικου δειλινού, ό θόρυβος των ήχηρών μηχανοκινήτων τροχοφόρων, θα μπορούσε κανείς να αισθανθεί, πὼς εδώ ύψώνει, κατά κάποιο έστω και ελάχιστο ύψος, την προσευχή του πλησιέστερα πρὸς τὸ θρόνου του Θεού.

Όταν την αὐγή τὸ ξύλινο σήμαντρο του μοναστηριού προδίνει σε άπαλόηχο ξύπνημα των λίγων μοναχών, και τις καλοκαιριακές ημέρες και των πολλών προσκυνητών, και όταν κατόπιν από τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ ή δυνατὴ καμπάνα έπιτάσσει με —«θρυλικές της Βασιλεύουσας» τις παρομοιάζει στὸν ένθουσιασμό του ό κ. Λούρος — τις κωδυνοκρουσίες τους λίγους άργοπορημένους πιστούς να προσέλθουν στη Λειτουργία και εκείνος ακόμη πο ύτυχὸν δὲν πολυσυγκινιέται από τὸ τελετουργικὸ της Όρθόδοξίας αισθάνεται εδώ όχι πιά μόνο σάν χρέος, αλλά και σάν αὐστηρή, μὰ δυνατὴ αίσθητική απόλαυση την παρακαλούθηση της ιεροτελεστίας. Τελείται αὐτὴ με άπλότητα, με προσήνεια και με αγάπη από τὸν προεξάρχοντα ήγούμενο, τους λίγους ιερομόναχούς του, ακόμη και από τὸν καλὸ φίλων νεαρὸ ψάλλη, που τις ύπολοιπες ώρες, αν καλὰ τὸ κατάλαβα, βοηθεῖ και σε άλλα κοινότερα έργα της διοικητικής λειτουργίας της Μονής.

Την προχωρημένη πιά νύχτα, την ήσυχασμένη, ή καλόκαρδη συντροφιά των εκ-

δρομένων του «Κρυστάλλη» —σε άρτια οργανωμένη έκδρομή του δραστήριου φυσιολατρικου αυτού συνδέσμου του Πειραιώς όφειλω την έπίσκεψή μου στη Μονή Άγάθωνος — ύστερα από τὸ υπάθριο στὰ μαρμάρινα τραπέζια της αὐλῆς, δίπλα στὰ κελαρύζοντα νερά δειπνο της και με τὸ κέφι που είχε φέρει τὸ λίγο Λαμιώτικο κρασί, άρχισε πολὺ χαμηλόφωνα νὰ τραγουδεί. Τότε ό συμπαθέστατος «άρχηγός» της έκδρομῆς κύριος Χαλδαίος, έσπευσε κάπως ανήσυχος νὰ πληροφορηθεῖ μήπως τὸ έστω και τόσο άπαιλὸ τραγούδι έννοχλεῖ.

Σὲ λίγο, έπιστρέφοντας, ήσύχασε τους τραγουδιστές λέγοντάς τους πὼς «ό ήγούμενος τὸ έπιτρέπει, μόνον παρκαλεῖ : «όσον τὸ δυνατόν πιδ χαμηλόφωνα και χωρίς... φάλτσα». Ήταν κι' αὐτὴ ή αἰδεια δείγμα του τόνου, που έπικρατεῖ εκεί επάνω στην «Ιερά Μονή Άγάθωνος. Τόνου, που από μιὰ σκοπιά κρίνόμενος είναι εύαριστος φτάνει νὰ μένει κυρίως από τὸ μέρος των έπισκεπτῶν στὸ μέτρο πάντα του σεβασμοῦ, που πρέπει νὰ έμπνέει ένα μοναστήρι.

Μετὰ τὸ άπολείτουργο της Κυριακῆς έξω από τὸ ναὸ, με την προστασία του θαυμάσιου φθινοπωρινου ήλιου, που μὰς θερμαίνει ὅλη σχεδὸν τὴν ήμέρα, ό πατήρ Γερμανὸς άνασκουμπωμένος, ταχὺς και έπιδέξιος έτέλεσε τὸ μυστήριο του βαπτίσματος του μωρὸυ ένὸς νεαροῦ ζευγαριού όρειβατῶν του «Κρυστάλλη», που είχαν τάμα νὰ τὸ βαφτίσουν σε ψηλὴ βουνοπλαγιά. Καί βλέποντάς τον μετὰ τὸ πέρας του βαπτίσματος νὰ παίρνει τρυφερά στην άγκαλιά του τὸ νέο θλασάρι της Χριστιανωσύνης γιὰ νὰ του προσφέρει από την Όραία Πύλη την πρώτη Θεία Μετάληψη, θυμήθηκα τὴ φράση από τὸ άρθρο του κ. Λούρου, κατά τὸν όποϊον «οι δύο πελώριες χερούκλες του ήγούμενου είναι ίκανες νὰ χαϊδέψουν ένα πουλάκι ή νὰ κλαδέψουν μιὰ τριανταφυλιά». Καί ίσως δὲν ήταν μόνο τυχαίὸ τὸ γεγονός, πὼς τὸ μωρὸ μπήκε με τὸ βάπτισμα στὸν κόσμο με τὸ «ὄνομα αὐτοῦ» Άγγελικούλα.

Όμως ή 'Ιερά Μονή Άγάθωνος, όπως δὰ και τὰ περισσότερα μοναστήρια μας,

Συνέχεια στη σελίδα 12

ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΠΕΡΑΝΘΗ

(Οι ρίζες του στην Ήπειρο-
Τὸ ξεκίνημά του άπ' την Άρτα)

ΜΑΝΟΛΗ ΘΡ. ΡΟΥΝΗ

(Άπό την όμιλία στην έκδήλωση 14-2-1977)

Ό Πειραιϊκὸς Σύνδεσμος, που άποτελεῖ από τὸ 1894 την κορυφαία πνευματική έστία του πειραιϊκού χώρου κι' έπιτελεῖ, με άρετὴ και συνέπεια, τὸ εύρύτερο έκπολιτιστικὸ έργο του, που είναι προσφορά παιδείας και καλλιέργειας γιὰ τὸς νέους ανθρώπους του τόπου μας, — ό Ήπειρωτικὸς Σύνδεσμος Πειραιώς, που είναι ένα από τὰ πιδ παλιὰ σωματεία στην πόλη μας, άφου τὸ ίδρυσαν οι ξενητεμένοι Ήπειρώτες, όταν ξεκινώντας από τὰ πανύψηλα, γυμνὰ και δασώδη (—τὰ ύψικάρηνα και ούρανογει-tona—) βουνὰ της φτωχῆς πατρίδας τους έφταναν στὸν Πειραιά γιὰ νὰ προκόψουν, με τὸν τίμιο μόχθο και τὸν άγιασμένο ιδρώτα τους, που τὸν έδρόσιζε ή άγρυπνη νοσταλγία και τὸ βαθύ χρέος του ήπειρωτικου άποδημητισμοῦ —και ό Σύνδεσμος φυσιολατρῶν - Όρειβατῶν ό «Κρυστάλλη», που ανήκει στην πνευματικὴ πρωτοπορία της ελληνικῆς φυσιολατρίας και που τὸυ όφειλω κι' έγὼ τὰ εισόδιά μου στὸ κίνημα του ελληνικού έκδρομισμού, χαιρετίζουν άπόψε τὰ σαράντα χρόνια πνευματικῆς προσφοράς του Μιχ. Περάνθη —που ξεκίνησε από τὸν κατάφυτο κάμπο της Άρτας, που μένει πάντα στην καρδιά και στὸ πνεῦμα του ραντισμένος μ' ένα αδιόρατο άρώμα μα νεραντζιάθια.

ΑΠΟΨΕ ό Πειραιάς, με τὴ στοχαστική πρωτοβουλία και με τὴν οργανωτική μέριμνα του «Πειραιϊκού Συνδέσμου» του Ήπειρωτικου Συνδέσμου και του «Κρυστάλλη», άπευθύνει τὸ δίκαιο έπαινο στὸ ζωντάνο κορυφαίὸ συγγραφέα, που πρόσφερε ή Ήπειρος στη δημόκρα-

τία των Νεοελληνικῶν γραμμάτων και που τὸ έργο του είναι σύμμετρο κατόρθωμα έκφρασης και δημιουργίας.

Ό Μιχ. Περάνθης είναι θρέμμα και άνάστημα, αὐτῆς της ιερῆς γῆς της ανέχειας και του σθένους, που δὲν είναι μόνο τὸ λίκνο των θρύλων, ή κιβωτὸς της έλευθερίας και ή άρχέγονη πηγή της ένότητας —άλλὰ είναι μέσα στους αἰώνες της ελληνικῆς διάρκειας μιὰ πνευματικὴ κολυμβήθρα γιὰ τὸ φωτισμὸ του γένους γιὰ τὴ διαφύλαξη του δημοτικου ύφους και του λαϊκού μας πολιτισμοῦ.

ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ τὰ παλικάρια τραγουδῶν στη φλογέρα τους τὴν άχάλαστη δόξα της ελληνωσύνης. Καί οι Ήπειρώτισσες οι πικραμένες Πηνελόπες από την ξενητεία ή φρόνιμες κι' άντρεωμένες στὸν πόλεμο —άπό τὴ Μόσχα Τζαθέλλα, που σκορπίζει τ' άσκήρια τ' Αλήπασα, στις γυναίκες του Ζαλόγγου, που σφραγίζουν με τὸ θάνατο τὴν άνθρώπινα στη τιμή τους κι' ως τις τρισεγγονές τους, που σκαρφάλωνουν τὸν Όκτώβρη του 1940 στην Πίνδο — ξέρουν νὰ πλάθουν τραγούδια τρυφερά, στίχους έλεγειακούς, που μοσχοβολᾶνε παρθενία, προσφορά κι' άγιοςύνη. Ή Ήπειρώτισσα είναι ίέρεια στη ζωή και στὸ θάνατο. Κι' είναι έτοιμη ν' ακολουθήσει τὸν άγαπημένο της στὸν άδη ή στην ξενητιά τραγουδώντας εκείνο τὸ ανεπαγάληπτο ήπειρωτικὸ άριστοῦργημα:

«Πάρε κι' έμε κοντά σου...
νὰ μαγειρεύω νὰ δειπνάς, νὰ στρώνω,
(νὰ κοιμάσαι,
νὰ γένω γῆς νὰ με πατάς, γιοφύρι
(νὰ διαβαίνεις

νά γένω κι' άσημόκουπα νά χύνεις τὸ
(κρασί σου,
— Έσὺ νά πίνεις τὸ κρασί κι' ἐγὼ
(νά λάμπω μέσα....».

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑ καὶ στὸ λόγο τοῦ Μι-
χάλη Περάνθη, — στὸ στοχασμὸ καὶ
στὴν ἔκφρασή του— ἀνθίζει ἡ ψυχὴ ἡ
ἡπειρώτικη. Τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἷμα, τὸ
ὀλοκαῦτωμα καὶ τὸ ἀστραμμά της 'Η-
πείρου. Ἡ ψυχὴ τοῦ 'Ηπειρώτη Περάν-
θη εἶναι ἀξερρίζωτα δεμένη μετὰ τὴν γῆ

χὴ καὶ στὴ γῆ τῆς γενέθλιας πατρίδας
του, ποὺ διαφύλαξε στὴν ἀκομμάτιστη
συνέχεια τῶν ἡπειρωτικῶν βουνῶν τὴν
ἐλληνικὴ γνησιότητα καὶ τὸν πλοῦτο τῆς
παράδοσης τοῦ λαοῦ μας.

Ἐλεγε τότε ὁ Περάνθης : «... 'Ιερὴ
γῆ, πέτρινη καὶ γυμνὴ. Μὲ θεόρατα θρά-
χια, ὀρθὰ καὶ σχισμένα. Καὶ μέσ ἀπὸ
τὸ πενιχρὸ κακκινόχωμα τῆς ρωγμῆς,
νά σηκώνεται ἕνα κλωνάρι ἀγριελιάς.
Καὶ γύρω τους ἡ σβυλόμενη δύση νά
στεφανώνει ἀκόμα τὶς παρυφές μετὰ

Ἀπὸ τὴν Ἐκδήλωση πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Μιχ. Περάνθη

Στὴν Αἴθουσα τοῦ Πειραικοῦ Συνδέσμου, στὴν πρώτη σειρὰ διακρίνονται ὁ
Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Νεοχωρίου κ. Σπυρίδων, ὁ τ. Ὑπουργὸς κ. Στ.
Μπίρης καὶ δεξιὰ ἀπὸ τὸ βῆμα ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μ. Περάνθη, ὁ Πρόεδρος τοῦ
Πειραικοῦ Συνδέσμου κ. Π. Θεοχάρης, ἡ ἡθοποιὸς κ. Β. Νενεδάκη κ.λ. π.

του. Καὶ τὸ πνεῦμα του ἀνασταίνεται
μέσα στὸν κόρφο τῆς.

ΘΑ ΑΝΑΦΕΡΘΩ σ' ἕνα ἐξομολογη-
τικὸ κείμενο τοῦ Μιχ. Περάνθη, ποὺ μετὰ
τὸν τίτλο «'Ηπειρος Λίκνο τῶν θρύλων»
ἔγινε διάλεξη ἐδῶ στὸν Πειραιᾶ, (στὶς
13 τοῦ Μάη 1970) ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ
«'Ηπειρωτικοῦ Συνδέσμου», καὶ μᾶς ἀ-
ποκολύπτει μετὰ στοχασμὸ καὶ εὐαισθησία
τὴν ἐπικοινωνία τοῦ συγγραφέα μας, τὸ
βαθύ, ἀδιάσπαστο ρίζωμά του στὴν ψυ-

χρυσόφωτη ἐξακτίνωση... Σὰν αὐτὴ τὴν
εἰκόνα βλέπω τὴν ψυχὴ τὴν ἡπειρώτικη,
νά ἀτενίζει τὸν ἥλιο τῆς ζωῆς, σφηνω-
μένη στοὺς θράχους τοῦ χρέους...». Καὶ
συνεχίζει : «...Ὁ 'Ηπειρὸς εἶναι πολε-
μιστὴς. Ὅσο γιὰ ἥρωας δὲν τὸ νόμισε
ποτέ. Δὲν παραδέχεται ὅτι ἔπραξε τί-
ποτὲ περισσότερο ἀπὸ τὸ χρέος...».

Ἡ ΗΠΕΙΡΟΣ εἶναι βέβαια σεπτὸς
στόβος τῆς ἐθνικῆς παράδοσης καὶ τῶν
ἀγώνων τοῦ λαοῦ μας. Ἀς θυμηθοῦμε ὁ-

τὴ ὁ Πτολεμαῖος ἀποφαίνεται : «'Αρχέ-
γονος Ἑλλάς Ἡπειρος». Στὸ κείμενο
ποὺ προαναφέραμε ὁ Περάνθης τὴν εἶ-
πε : «Λίκνο τῶν θρύλων» καὶ πρὶν,
(17 Νοέμβρη 1940) σὲ μιὰν ἐπι-
κὴν ὥραν τῆς νεώτερης ἱστορίας μας,
ποὺ ὁ Περάνθης —ὁ δεκανέας Μιχαὴλ
Παπαδόπουλος— ὑπηρετώντας τὴ στρα-
τιωτικὴ του θητεία στὰ βουνὰ τοῦ Μπέλ-
λες, στὴ Μακεδονία, σ' ἕνα λυρικὸ δε-
κατετράστιχο θὰ τραγουδίσει τὴν Ἡ-
πειρο «σύμβολο ἰδέας αἰώνιας, μᾶνα τῶν
θρύλων καὶ τῆς Ἐλευθερίας» καὶ θὰ
νοιώσει καμάρι ὅτι εἶναι τέκνο τῆς ἡπει-
ρώτικης γῆς.

ΑΥΤΗ ἡ Ἡπειρος, ποὺ τὴν διατρέχει
καὶ τὴν χαρακτηρίζει ἕνα κλίμα μυστικι-
σμοῦ καὶ λεβεντιάς, τροφοδοτεῖ τὸ δη-
μιουργικὸ πνεῦμα καὶ τοὺς ὁραματι-
σμοὺς τοῦ Μιχ. Περάνθη. Καὶ καθὼς
γράφει ὁ ἴδιος στὸν πρόλογο τῆς μελέτης
του «Ἀμβρακία» συνομιλεῖ μετὰ τοὺς πα-
τέρες καὶ τὶς ρίζες τῆς Ἡπείρου. Εἶναι
ἕνα ἀνάστημα ἐνὸς λαοῦ ποιμένων καὶ
κυνηγῶν. Τέκνο τῆς Ἄρτας, ποὺ γερμένη
πάνω στὸν Ἀραχθὸ συντηρεῖ τὸ μῦθο
τῆς ἀρχαίας Ἀμβρακίας, γίνεται ἡ πα-
λιὰ καθέδρα τοῦ Πύρρου. Καὶ ἵπου στὰ
ῥυστα χρόνια τῶν διασταυρούμενων με-
σαιωνικῶν ἐπιδρομῶν ἡ Ἄρτα δίνει στέ-
γη καὶ καταφυγὴ στὸ Βυζάντιο—γίνεται
ἡ Παναγία ἡ Παρηγορήτρια, ποὺ καλύ-
νεται μετὰ μιὰ νέαν ἐκλαμψὴ τέχνης καὶ
ὁμορφιάς—ἔτσι ποὺ ἡ Ἄρτα καταξιώ-
νεται— ἀπὸ τὴ νέφωση τοῦ μακρυνοῦ
μύθου, στοὺς ἱστορικοὺς χρόνους καὶ μέ-
χρι σήμερα—κάστρο καὶ γιοφύρι γιὰ τὴν

ἀδιάσπαστη ἱστορικὴ συνέχεια τοῦ λαοῦ
μας, ἕνα γιοφύρι, ποὺ τὸ στέρωσε, μέ-
σα στὸ ἠθικὸ μήνυμα τοῦ δημοτικοῦ στί-
χου, ἡ τραγουδισμένη θυσία τῆς γυναί-
κας τοῦ Πρωτομάστορα :

«Ἄ δὲ στεριώσῃ ἀνθρωπο, γιοφύρι
(δὲ στεριώνει
καὶ μὴ στεριώσῃ ὄρφανὸ, μὴ ξένο,
(μὴ διαβάτῃ
παρὰ τοῦ Πρωτομάστορα τὴν ὁμορφὴ
(γυναίκα...».

Ἡ ὙΠΑΡΞΗ, ἡ πνευματικὴ παρουσία
τοῦ Περάνθη εἶναι βυθισμένη στὸ μῦθο,
στὴν ἱστορία καὶ στὴ ζωὴ τῆς Ἄρτας.
Γενήθηκε στὴν Ἄρτα, —στὶς 19 τοῦ
Ἰουλίου 1917 — ἕνας αὐθεντικὸς Ἡπει-
ρῶτης, ποὺ εἶχε τὴ σφραγίδα τῆς δωρε-
ᾶς στὸ καθαρὸ μέτωπό του καὶ ποὺ ξε-
κίνησε μετὰ τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσμα-
τα τῆς ἡπειρωτικῆς καταγωγῆς του :
μετὰ φλεγόμενη ἔκφραση καὶ τὸ φιλελεύθε-
ρο φρόνημα γιὰ νὰ φτάσει στὴν Ἀθήνα,
τὸ Σεπτέμβρη 1934 (δεκαεφτά χρόνων
ξενιτόπουλο) μετὰ τὴ θαυματουργὴ μετά-
ληψη τοῦ χρέους, δηλαδή ν' ἀγωνιστεῖ
ῥωαίος καὶ ριψοκίνδυνος, στὸ στίβο τοῦ
νεοελληνικοῦ πνευματικοῦ βίου.

ΣΤΟΧΑΖΟΜΑΙ ὅτι ἡ Ἄρτα μετὰ στί-
χους ἀπὸ τὸ λυρικὸ θησαυρίσμα τοῦ ἡ-
πειρωτικοῦ ἀποδημητισμοῦ θ' ἀποχαι-
ρέτοῦσε τὸν ἔφηβό της (—ξενητεμένο
μου πουλι κι' ἀλκαρινὸ μου ἀηδόνι—),
ποὺ ἀνείγε τὰ φτερά του :

«Παρακαλῶ σε ξενητιά καὶ προσκυνῶ
(σε πόλιν
αὐτὸν τὸ νιό, ποὺ σοῦστεῖλα κατὰ νὰ
τὸν φυλάξεις».

Γυρνώντας τὴν Ἑλλάδα

ΒΑΣΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐντυπωσιάζεται κανεὶς διαβάζοντας
τὸ βιβλίο τοῦ κ. Β. Κωνσταντινίδου
«Γυρνώντας τὴν Ἑλλάδα» Μῦθος, παρά-
δοξη, ἱστορία καὶ πραγματικότητα, ὅλα
μαζὶ σὲ μιὰ ἐντεχνη συνθεση μᾶς ὁδη-
γοῦν νοερά πάνω ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα σ'
ἕνα φανταστικὸ ὄνειρομένο ταξίδι.

Βασιζόμενος σὲ κομμάτια τοῦ ποὺ ἔχουν
δημοσιευθεῖ στὸν καθημερινὸ καὶ περιο-
δικὸ τύπο, ὁ κ. Βάσος Κωνσταντινίδου
συνθέσκει πραγματικὰ ἕνα ἔργο ποὺ
κάλλιστα μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ ὡς
τὸ ὠραιότερο ἀφιέρωμα στὴν Ἑλλάδα καὶ

στὴν τουριστικὴ πρόοδό της.
Ἀπὸ τὰ δαντελωτὰ ἀκρογυῖα τῶν
νησιῶν μας ὁ συγγραφέας μᾶς ἀνεβάζει,
ὡς διὰ μαγείας, στὶς ἠγρότερες κορυφές
τῆς πατρίδας μας καὶ ἀπὸ κεῖ, τραβών-
τας μιὰ μαγικὴ κορδέλα μᾶς μεταφέρει
αἰῶνες πίσω, στὴν ἱστορία καὶ τὴν μυθο-
λογία ποὺ τόσο ὥραϊα εἶναι δεμένες μετὰ
τὸ τουριστικὸ κείμενο.

Ἀληθινὰ ὁ τουριστικὸς κόσμος τῆς
Ἑλλάδας πρέπει νὰ δώσει ἕνα μεγάλο εὐ-
χαριστῶ στὸν κ. Β. Κωνσταντινίδου
γιὰ τὸν ὑπέροχο περίπατο ποὺ τοῦ πρό-
σφερε ἀπὸ τὰ γραφικὰ νησιά μας μέχρι
τὸν χιονοσέπαστο Ὀλυμπο.

ΑΦΡΟΔ. ΛΕΟΝΤΗ

Από τις έκδρομές του «Κρυστάλλη»

Ο Βουραϊκός

ΙΩΑΝ. ΒΙΓΛΑ

Ο ποταμός Βουραϊκός συγκεντρώνει τα νερά του από τις πηγές του Χελμού και των άλλων βουνών, γύρω από το καλαβρυτινό οροπέδιο. Στην αρχή του που έχει το όνομα Έρασινός εμφανίζεται ήμερος, διασχίζοντας την ειδυλλιακή κοιλάδα, πλαισιωμένος από καταπράσινα και σκιερὰ πλατάνια, όπου το αηδόνι συνοδεύει με το πολυφθόγγο τραγούδι του το μονότονο ήχο των νερών. Έπειτα, όταν ετοιμάζεται να μπη στο φαράγγι του και να αρχίσει τον κατηφορικό του δρόμο, αφήνει αδέσμευτο το δρυμνικό του ρεύμα να πάρη φόρα και να δρομήση ανάθεκτο στη στενή του κοίτη, για να ελευθερωθεί από τον κλειστό χώρο και να καταλήξει πάλι ήρεμισμένος στη χαμηλή πεδιάδα και να ενώσει τα νερά του με την απλόχωρη θάλασσα.

Έδω, ή φύση και ή Τέχνη συναντήθηκαν να εξυπηρετήσουν τον άνθρωπο. Ένώ ο Βουραϊκός έσκαψε μόνος του τον κατηφορικό του δρόμο, ο άνθρωπος, χρησιμοποιώντας το φυσικό αυτό πέρασμα και ακολουθώντας την αντίθετη κατεύθυνση, κατασκεύασε τον ανηφορικό δδοντωτό σιδηρόδρομο και έδωσε συγκοινωνιακή διέξοδο 23 χιλιομέτρων από το Διακοφτό στα Καλάβρυτα.

Το δρόμο του τραίνου, πλάι στο δρόμο του νερού, ακολουθούν οι πεζοπόροι, για να θαυμάσουν τα έργα της Φύσης και της Τέχνης, να μελετήσουν το συμπλήρωμα του ενός πάνω στο άλλο, για να συγκινηθούν από την άγρια ομορφιά του τοπίου και να απολαύσουν την ποιότητα μιας καταπληκτικής διαδρομής. Πεζοπορώντας ανάμεσα στις στενές σιδηροτροχιές, πατώντας στις ξύλινες τραβέρσες και μετρώντας αντίστρο-

φα τα χιλιόμετρα σημειωμένα σε πέτρινες πινακίδες, στα περιθώρια του σιδηροδρόμου, οι οδοιπόροι περνούν το μισό διάστημα της πορείας με ευχαρίστηση, απολαμβάνοντας την ήρεμη κοιλάδα, στο ξεκίνημα του ποταμού, ψηλά στην περιοχή των Καλαβρύτων.

Όταν όμως φθάσουν στην περιοχή του Μ. Σπήλαιου για να μπειν στο μοναδικό ενδιαμέσο χωριό της Ζαχλωρούς, τότε πρέπει να περάσουν τις μνημειώδεις πύλες που έστησε ο χρόνος και έλαξευσε το ποτάμι. Ένας κατακόρυφος ογκώδης βράχος βρίσκεται δεξιά στο στενό πέρασμα, σπινένος σαν μεγαλιθική παραστάδα της εισόδου του φαράγγιου.

Στο σημείο αυτό και το νερό αλλάζει διάθεση. Αρχίζει το βουερό στροβιλισμά του και γαργαλίζει με άφροδες λυσσασμένης καταστροφικής μανίας, έτοιμο να ξεριζώσει το βράχο και να εμποδίσει το πέρασμα σε μια απαγορευμένη περιοχή. Η ανθρώπινη τέχνη μόλις βρήκε τον τρόπο μ' ένα χτιστό αντιστήριγμα να στερεώσει το σιδηρόδρομο στο δύσκολο εκείνο πέρασμα, στην αριστερή όχθη. Σε κάποια μακρινή εποχή, από δω και κάτω θα ήταν στην πραγματικότητα απαγορευμένος τόπος, αδιapέραστος και απλησίαστος. Έγχοιρίστηκε ή σιγή της τέχνης να δαμάσει την αντίσταση του γκρεμού και το εφευρετικό πνεύμα του ανθρώπου να γεφυρώσει το φοβιστικό χάος του βαρόθρου. Έτσι το πνεύμα ένιχσε την ύλη και παρουσίασε σε μεταγενέστερους καιρούς το εντυπωσιακό έργο δδοντωτού σιδηροδρόμου.

Η πεζοπορική ομάδα του «Κρυστάλλη»

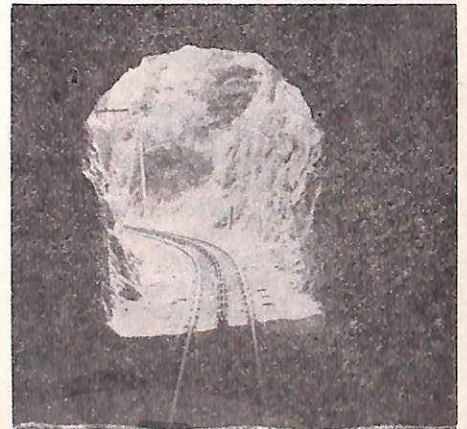
κατέβηκε από το Μ. Σπήλαιο, σταμάτησε στη Ζαχλωρούς, πέρασε τη πρώτη μεγάλη αηδωνίτη σιδηρογέφυρα, εξαύμασε το βουερό, άφρισμένο, δρυμνικό ρεύμα που κυλούσε κάτω, απόλαυσε το τραγούδι των αηδονιών στις πυκνές πρασινάδες των αναρριχητικών θάμνων, ευφράνθηκε από την ευωδιασμένη πνοή των ανοιξιότικων λουλουδιών, αισθάνθηκε ένα πλήθος συγκινήσεων από την αρμονική πλοκή των αντιθέσεων των φυσικών και ανθρώπινων έργων και ακολουθήσαν τη σιδηροδρομική γραμμή στον κατήφορο.

Οι πεζοπόροι αισθάνονται ασφαλείς όταν ο δρόμος είναι ομαλός, ο τόπος ευρύχωρος και οι γύρω κορυφές βρίσκονται απόμακρα. Αισθάνονται όμως το δέος της κατάπληξης και το ρίγος του κινδύνου όταν η χαράδρα γίνεται στενή, οι βράχοι οι κοφτοι και απότομοι πλησιάζουν, ο ουρανός περιορίζει την ορατότητά του σε μια στενή λωρίδα και τα βάραιρα φαίνονται απύθμενα. Οι δδοντωτές τροχιές του κατηφόρου δίνουν μια παράξενη εντύπωση που προαναγγέλλει κάτι ασυνήθιστο. Τα σιδερένια γεφύρια κάνουν ένα είδος ξενάγησης περνώντας τους εκδρομείς από το ένα στο άλλο μέρος για τους δείξουν όλες τις απόψεις των δύο όχθων του ήφους και του βάθους. Οι διαδοχικές γαλαρίες, σκαλισμένες με ύπομονη στους παρόχθιους συμπαγείς βράχους δίνουν την εντύπωση του μυστηριακού περάσματος από ένα γνωστό σ' έναν άγνωστο κόσμο.

Ο ύλγος των βαράθρων και η ανατριχίλα που προκαλούν στο πέρασμα των σκαλετομόρφων γεφυριών, το σκοτάδι των σπηλαιωδών γαλαριών, ο ρόγχος των νερών και ο θόρυβος των ανέμων δίνουν το αίσθημα του τρόμου. Μετά απ' αυτό έπέρχεται ή ανακούφιση σε ημερότερες και ακίνδυνες τοποθεσίες.

Όταν ο πρώτος συρμός περνά με τα δύο του βαγόνια, άργα, με ταχύτητα πεζού και λαχανιασμένου ανθρώπου, τότε γεννιέται το συναίσθημα του ψυχολογικού γρόνου που φαίνεται πως κυλά με βραδυ ρυθμό, όπως την παλιά εποχή, που ή ζωή περνούσε άργα, άνετα, χωρίς το άγχος της βιασύνης και την απληστία της ταχύτητας.

Παλαιότερα οι ατμήλατοι συρμοί με την μικροσκοπική σαν άθυρμα ατμομηχανή και το μοναδικό της βαγόνι, έδιναν ρομαντικότερο χρώμα και έκτελούσαν ήρωϊκότερο έργο. Τότε έθεωρούντο τεχνολογικά θαύματα αλλά σήμερα κατήντησαν μουσειακά εκθέματα. Και οι ύδατοδεξαμενές τους ακόμη κατηφείς και σιωπηλές μαρτυρούν περασμένες ανεπανάληπτες εποχές. Οι ταχύτητες των τραινών άλλαξαν με τις εποχές αλλά οι πεζοπόροι δέν άλλαξαν τις δικές

Το τούνελ στο Βουραϊκό

Φωτ. Δ. Βλασόπουλου

τους. Προχωρούν άργα και ξεκούραστα, περνώντας γεφύρια και γαλαρίες, και θαυμάζοντας τα κοσμογονικά έργα της Φύσης και τεχνολογικά έργα της Τέχνης. Η φύση βοήθησε τον άνθρωπο δίνοντάς του το πέρασμα και ο άνθρωπος συμπλήρωσε τη φύση φτιάχνοντας το σιδηρόδρομο.

Η φύση πρόταξε το βράχο και ο άνθρωπος αντίταξε το τούνελ. Η φύση έχωρισε τη χαράδρα και ο άνθρωπος έπλεξε τη γεφυρα. Η φύση εστάθμισε τον άνηφορο και ο άνθρωπος αντιστάθμισε τα δόντια του σιδηροδρόμου. Έδω φαίνεται καθαρά ο λόγος και ο αντίλογος, ή θέση και ή αντίθεση ο διάλογος φύσης και τέχνης για να γίνει ή σύνθεση του έργου και ή εξυπηρέτηση του σκοπού. Μετά τα σκοτεινά τούνελ ακολουθούν τα πέτρινα ύπόστεγα που προστα-

τεύουν τὰ σκαλιστὰ μπαλκόνια ἀπὸ τὶς βραχέες καὶ ἀπὸ τὶς πέτρες ποὺ κυλάνε. Ἀπὸ τοὺς τεχνητοὺς ἐξώστες τῆς γραμμῆς στή μιὰ ὀχθη οἱ ὁδοιπόροι ἔχουν τὴν ἀπέναντι θεὰ τοῦ βράχου ποὺ ἔμεινε ἄθικτος, μὲ τὰ σπῆλαια καίτους καταρράκτες. Οἱ πηγὲς ὑφαίνουν καταρρακτώδεις δέσμες νερῶν ποὺ πέφτουν ἀπαλὰ μὲ ἱριδιοὺς χρωμάτων καὶ μὲ νέφη ἀπὸ σταγόνες σ' ἓνα τοπίο γοητευτικὸ ποὺ ἓνας ἀρχαῖος θεατὴς θὰ μπορούσε νὰ τοποθετήσῃ μιὰ νύμφη νὰ λούζεται γυμνὴ καὶ στὴ διπλὴν σπηλιὰ τὸν τρογιόποδα Πάνα ν' ἀπολαμβάνει μὲ αἰσθησιακὴ ἐπιθυμία τὸ θεσπέσιο δράμα.

Οἱ σταλακτίτες καὶ οἱ σταλαγμίτες τοῦ σπηλαίου σχηματίζουν ἀγαλμάτινα διοιώματα ποὺ τροφοδοτοῦν τὴ φαντασία μὲ μυθολογικὰς συνθέσεις καὶ γεμίζουν τὴν ψυχὴ μὲ οὐτοπικὴ διάθεση γιὰ τὴ θεραπεία τῶν παθῶν τῆς σμυερνῆς ἐντατικῆς ζωῆς. Οἱ ἀετοὶ ποὺ φωλιάζουν στὰ ὕψη καὶ ἐποπτεύουν τὸν κόσμον χαμηλὰ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὰ ἔογα καὶ τὶς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων. Τὰ χελιδόνια ποὺ ζωντανεύουν τὴ συνὴ τῶν βράχων, ἀνανεώνουν γοῶς ἀλλαγὴ τὴ στερεότυπη ζωὴ τους καὶ μόνον δυσφοροῦν γιὰ τοὺς ἀνεπιθύμητους εἰσβολεῖς ποὺ ταράζουν τὸν παράδεισόν τους. Διεκδικώντας τὴ δική τους ἀμειομνησίαν καὶ εὐτυχία. Μποροῦν ὅμως; Ή

περιοχὴ τῶν δρυμόνων ποὺ σκαρφαλώνουν στὶς ξέρες, ἀνδρες καὶ βραχόσπαρτες πλαγιὲς παραδίδει τὴ σκυτάλη τῆς γλωρίδας στὴν περιοχὴ τῶν πευκνῶνων ποὺ συνεχίζει τὸ καλωπιστικὸ τοῦ ἔργου σὲ χαμηλότερα καὶ μαλακότερα μέρη. Τὰ τρομακτικὰ εἰρήγματα ὑποχωροῦν καὶ ὁ ὄριζοντας ἀπλώνεται. Ἡ ψυχὴ γαληνεύει καὶ ὁ κίνδυνος ὑποχωρεῖ. Οἱ πεζοποροὶ ἀκολουθοῦν πάντα μὲ ἐναλλαγὴ διαδρομῶν τὶς ὁδοὺς τοῦ Βουραϊκοῦ ποὺ τὶς ἐποπτεύουν ἀδιόκοστα οἱ πλάτανοι. σὰν σωματοφύλακες ποὺ θάνουν σὲ τάξη τὰ ἀτίθασα νερά ποὺ προσπαθοῦν νὰ περάσουν τὰ ὄρια τοῦ ἐπιτροπεύου καὶ νὰ κάνουν καταστροφές. Μετὰ τὸ πέρασμα τῆς τελευταίας πύλης τῆς ἐξόδου τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τὴν ἰδιόκτητη καὶ ἰδιώνυμη γαστράδα του, ποὺ σμυθεύεται μὲ πυραμιδοσχημὲς λοφιοσειρῆς, οἱ πεζοποροὶ βγαίνουν στὴν ἀπλωτὴ πεδιάδα. Ὁ ἀνοιχτὸς ὄριζοντας, οἱ κῆποι καὶ οἱ ἀνθῶνες ὑποδέχονται τοὺς ἐπισκέπτες τους νὰ τοὺς χαρίσουν τὸν ἔπαινον τοῦ ἔργου τους: ἓνα λεμόνι ἀπὸ τὸ μπαξέ, ἓνα κίτρινο μυρσίνης ἀπὸ τὸ αὐλάκι ἓνα τριαντάφυλλο ἀπὸ τὸν ἀνθόκηπο τοῦ χωριοῦ τοῦ Δισκαρτοῦ ποὺ ἔφτασαν μετὰ ἀπὸ τρίωρη πορεία, μέσα ἀπὸ τὸ φραγγί τοῦ Βουραϊκοῦ.

ΙΩΑΝ. ΒΙΓΓΑΣ

Μονὴ Ἀγάθωνος

Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 6

πρέπει νὰ φυλαχθεῖ ἀπὸ δύο κινδύνους: Ὁ πρῶτος εἶναι νὰ ἐρημωθεῖ καὶ πάλιν σιγὰ - σιγὰ, καθὼς οἱ ἄλλως τε ἐλάχιστοι μοναχοὶ τῆς μοιραίας θὰ γερνοῦν καὶ θὰ λιγοστεύουν. Εἶναι μεγάλο θέμα ἡ διατήρησις αὐτῆς τῆς παραδοσιακῆς δημιουργίας τῆς Ὁρθοδοξίας, ποὺ εἶναι τὰ μοναστήρια καὶ ὁ μοναχικὸς βίος. Ἀκριτὰ ἀρκετοὶ σπεύδουν νὰ καταδικάσουν τὴ θρησκευτικὴ τους χρησιμότητα τοῦλάχιστον στὴν ἐποχὴ μας καὶ ἄλλοι τὰ βλέπουν μόνον ὡς τουριστικὰ τοῦ τόπου μας σημεία. Ἀλλὰ τὰ μοναστήρια μας, ποὺ τὰ περισσότερα κρατοῦν ἀκόμη ζεστὴ τὴν παράδοσιν καὶ τὴ λατρεία εἶναι καὶ στὶς ἡμέρες μας τόποι, ὅπου μποροῦν νὰ καταφύγουν νὰ «μονάσουν» ἀληθινὰ καὶ κάποιοι, ἔστω λίγοι, ἐκλεκτοὶ ἢ στοχαστικοὶ ἄνθρωποι.

Ἔτσι ὁ μοναχικὸς βίος δὲν πρέπει νὰ παραθεωρεῖται συστηματικά. Καὶ τὴν ἀξία του ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀποψη ἑκτός ἀπὸ τὴν καθαρὰ θρησκευτικὴ εἶχε ἐπιστημονεῖ μὲ τὸ θερμὸ διβλίο του «Μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ Γῆς» ὁ ἱερομὲνος τοῦ Ἀγίου Ὁρους Θεόκλητος Διονυσιάτης.

Ὁ δεύτερος κίνδυνος, εἰδικώτερα τῆς Μονῆς Ἀγάθωνος, εἶναι νὰ ὑπερβεῖ κατὰ κάποιον τρόπο ἡ φιλόξενη προσφορά τῆς τοῦ αἰσ τοῦ ποῦμε κάπως αὐστηρὸ μέτρο τῆς ἀποφυγῆς μιᾶς ὑπερβολικῆς «κοσμικῆς προσπελάσεως» σ' αὐτήν. Ἀς ἐλπίζουμε, πὼς ὅσο ζεῖ καὶ δρᾷ ὁ ἀκάματος σημερινὸς ἡγούμενός της καὶ οἱ βοηθοὶ του, καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος κίνδυνος θὰ ἀντιμετωπισθῶν μὲ πρόβλεψη, μὲ σύνεση καὶ μὲ θερμὴ Χριστιανικὴ καρδιά.

ΠΕΤΡΟΣ ΓΛΕΖΟΣ

Γύρω ἀπὸ τὰ 40 χρόνια τοῦ «Κρυστάλλη»

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΦΥΣΗ

ΓΕΡ. ΚΟΡΟΛΗ

Κάθε ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπάει τὴ φύση, τὴ φύση αὐτὴ ποὺ τοῦ δίνει τὸ ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ του ὀξυγόνο της, τὶς δροσιές της τὸ καλοκαίρι, μὲ τὸ καθαρό κρυστάλλινο νερὸ ἀπὸ τὶς πηγὲς ποὺ γαλήνιες κυλάνε στὶς ρεματιές τῶν φαραγγιῶν, μὲ τὰ ποικιλόχρωμα λουλούδια της ποὺ μὲς στοὺς βράχους τοῦ βουνοῦ φυτρώνουν, τὰ κυκλάμινα, τὶς ἀνεμῶνες καὶ τὰ ἐντελθαῖς, μὲ τὶς ὀλοκόκκινες παπαροῦνες ποὺ στολίζουν τοὺς καταπράσινους κάμπους, μὲ τὶς ἀθισμένες πασχάλιες ποὺ σκορπᾶν ἀπ' ἄκρην σ' ἄκρην τὸ ἄρωμά τους, μὲ τὰ ζωογόνα πεύκα, τὰ ἐλάτια καὶ τὰ ρόμπολα, δὲν μπορεῖ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος παρὰ νὰ εἶναι πάντα συναισθηματικὸς καὶ ὀλόψυχα δοσμένος στὴν παραδεισένια της ὁμορφιά.

Κάνω τὶς σκέψεις αὐτές, σήμερα, ποὺ τὸ καυσάριο καὶ τὸ ἄγχος τῆς πόλης μὲ πνίγει καὶ μοῦ σφίγγει τὴν καρδιά, χωρὶς νὰ ἔχω τὴ δυνατότητα νὰ ξεμακρύνω παντοτεινὰ καὶ νὰ ζήσω μέσα σ' αὐτὴ τὴν πανέμορφη φύση.

Ἔτσι, ἔρχονται στιγμὲς ποὺ ἀναπόλητῶ, ὅπως ἴσως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, νὰ βρεθῶ στὰ περασμένα χρόνια ποὺ οἱ ἀνθάσεις στὰ βουνὰ ἦταν πάρα πολὺ δύσκολες, ἀφοῦ δρόμοι δὲν ὑπῆρχαν οὔτε καὶ συγκοινωνιακὰ μέσα. Ὅμως, ὅση δυσκολία κι' ἂν παρουσίαζαν, ἐπαίρναν μέρος σ' αὐτές, πολλοὶ περισσότεροι, ἀπὸ σήμερα, ἐκδρομεῖς καὶ κυρίως νέοι.

Θυμάμαι, σὰ 1935 - 36, σὲ ἐκδρομὲς ποὺ κάναμε γιὰ τὴν Πάρνηθα, τότε ποὺ δὲν ὑπῆρχαν, ὅπως εἶπαμε, τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα, ξεκινάγαμε ὁμάδες - ὁμάδες καὶ πηγαίναμε μὲ τὸ τελευταῖο λεωφορεῖο ὡς τὴν πλατεῖα τοῦ Μενιδίου, ποὺ ἦταν τὸ τέρμα του, στὶς 12 τὴ νύχτα, κι

ἀπὸ κεῖ, φορτωμένοι μὲ τοὺς παραφουσκωμένους ἐκδρομικοὺς μας σάκκου, πεζοπορώντας ὡς τὸ Μετόχι, σκαρφαλώνουμε στὴ συνέχεια στὰ βράχια καὶ μόλις κατὰ τὸ ξημέρωμα βρισκόμαστε πάνω στὸ Καρακοβούνι γιὰ νὰ πιούμε τὸ γάλα μας στὶς στρουγγες ποὺ αὐτὴ τὴν ὥρα ἄρμεγαν. Ἀλλὰ κι' αὐτές οἱ στρουγγες, οἱ γραφικὲς, δὲν ὑπάρχουν πιά, ὁ τουρισμὸς τὶς ἀπομάκρυνε.

Ἀπὸ κεῖ, οἱ ὁμάδες χωρίζαν, ἄλλοι τραβάγαμε μέσα ἀπὸ κατσικόδρομους γιὰ τὸ Κανταλίδι καὶ τὸ Αὐγὸ, ἄλλοι γιὰ τὴν Κορομηλιά, τὴ Σκίπεζα, τὴ Γκούρνα, τὸ Παλιοχώρι καὶ οἱ πιδὸ δυναμικοὶ ἀνεβαίνανε ὡς τὸ ὑψόμετρο, τὴν Καραμπόλα.

Πόση εὐθυμία, ἀλήθεια, καὶ πόση χαρὰ δὲν αἰσθανόμαστε τότε! Παρ' ὅλο ποὺ οἱ δρόμοι ἦταν ἀνώμαλοι — κατσικόδρομοι — ὅπως εἶπαμε καὶ πάρα πάνω, ἐν τούτοις, τ' ἀνεβοκατεβάσματα στὶς ρεματιές καὶ τὶς δασοέλατες πλαγιές, ἦταν εὐχάριστα.

Σήμερα ποὺ οἱ δρόμοι ἔχουν φτιαχτεῖ καὶ σὲ πολλὰ μάλιστα βουνὰ φτάνουν τὰ πούλμαν ὡς τὰ Καταφύγια καὶ στὶς κορφές, σήμερα ποὺ τὰ ἐκδρομικὰ σωματεία, σ' ὅλες τὶς μεγάλες ἀλλὰ καὶ μικρὲς πόλεις ἔχουν αὐξηθεῖ, οἱ νέοι μας, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν ἀσχολοῦνται μὲ τὸν ἐκδρομισμό. Ἐχουν παρασυρθεῖ σ' ἄλλα στάδια καὶ βρίσκονται μακριὰ ἀπ' αὐτόν.

Ὅμως, ὑπάρχουν πάρα πολλοὶ ἀκόμη ἄνθρωποι, ποὺ λατρεύουν τὴ φύση καὶ μὲ τὰ γραφόμενά τους δίνουν ζωντανὲς εἰκόνες ἀπ' αὐτήν. Ἔτσι, βλέπουμε ἓνα ἀγνὸ συγγραφέα, τὸν Νίκο Καραφύλλη, νὰ γράφῃ στὴ «Θεσσαλιώτι-

δα : «... Κάνει τόσο καλὸ ἢ προσφυγὴ
στὴ φύση. Ἡμερώνει τὴν ψυχὴ, γαλη-
νεύει τὸ πνεῦμα. Ἄγριος καὶ φυσιολά-
τρης εἶναι ἀσυμβίβαστα. Ὅποιος ἀγα-
πᾶ τὴν φύση, ἀγαπᾶ τὸ καλὸ, ἀγαπᾶ
τὴν ἀλήθεια, ἀγαπᾶ τὸν ἄνθρωπο. Κα-
κός, ποτέ, ὁ φυσιολάτρης. Τεράστια τὰ
ἡθοπλαστικά ὠφέλη ἀπ' τὴ ζωὴ στὴ
φύση.

Ὅποιος ξεμακραίνει ἀπ' τὴ φύση,
ξεμακραίνει ἀπ' τὴν οὐσία του, ἀπ' τὴν
καταγωγὴ του. Χωρὶς φύση, ἀπορφανε-
μένος νοιώθει ὁ ἄνθρωπος. Ἡ στέρηση
τῆς φύσης δὲν ἰσοφαρίζεται μὲ καμμιά
ἄλλη χαρὰ τοῦ κόσμου.

Ζωὴ σὲ χρυσὸ κλουβὶ ἢ ζωὴ μας, ὅσο
καλὴ κι' ἂν εἶναι, χωρὶς μιὰ κάποια γεύ-
ση ἀπὸ φύση. Μὰ εἶναι καὶ τόσο ὁμορ-
φα, ὅλα τὰ πλάσματά της, τούτη τὴν ἐ-
ποχή. Στὸ ταπεινὸ χορτάρι στραφτοκο-
πᾶ καὶ μοιάζει ἀκριβῆ διαμαντόπετρα ἢ
δροσοσταλίδα στοῦ ἡλίου τὸ φιλί. Τὰ
λούλουδα πολύτιμο λεύκωμα μύρου καὶ
χρώματος. Παιδί π' ἀνυπομονεῖ νὰ ξανοι-
χτεῖ στὴ ζωὴ γιὰ γεύση, γιὰ ἐμπειρίες,
μοιάζει τὸ τρυφερὸ δέντρο μὲ τὰ νιόβλα-
στα φύλλα του.

Ὅμορφιά σπάνια, μοναδικὴ ἢ ὁμορφιά
τῆς φύσης. Αὐτὴ ποὺ δὲν μπόρεσε, ἄλ-
λοτε, νὰ τὴν χαρῇ ὁ μεγάλος μας Παλα-
μάς καὶ θρηνεῖ καὶ κλαίει ἀπροσποίητα
στοὺς στίχους του :

«... ὁ πιὸ τρανὸς καὶ μὸς μου
θὰ εἶναι πὼς δὲ δυνήθηκα μὲ
(σὲ νὰ ζήσω, ὦ πλάση,
πράσινη ἀπάνου στὰ βουνά,
(στὰ πέλαγα, στὰ δάση,
θὰ εἶναι πὼς δὲ σὲ χάρηκα
(σκυφτὸς μὲς στὰ βιβλία
ὦ φύση ὀλάκαιρη ζωή,
(κι' ὀλάκερη σοφία !».

Μὰ κι' ἓνας ἄλλος σημερινὸς ποιητῆς,
ἀγνὸς κι' αὐτὸς φυσιολάτρης, ὁ Κίτσιος
Ἀνυφαντῆς, μᾶς δίνει ἕναν ὕμνο γιὰ τὴ
φύση, μὲ τὸ ποίημά του «Κάλεσμα» :

Τὸ λὲν πουλιὰ μὲς στὰ δασιὰ πλατάνια
(νύχτα μέρα,
ξυπνᾶν Καλὴ μου πόθους μας καὶ φλόγες
(στὶς ματιές,
τὸ πέπλο δὲς τῆς Ἀνοιξης πὼς τρέμει
(στον ἀγέρα,
πὼς τὸ τραβᾶν χορεύοντας ξωθιὲς στὶς
(ρεματιές!

Τὸ λὲν κι' οἱ πετροπέρδικες ἀγάπη μου
(θλιμμένη,
μὲς στὰ σωκῆπια τὰ βαθιὰ καὶ τὶς κρυφές
(ἀνάβρες,
πᾶμε γιὰ ν' ἀγκαλιάσουμε τὴ
(λιγοθυμισμένη
τὴ Φύση ποὺ χαϊδολογᾶν ἀνάλαφρες
(οἱ αὔρες!

Μὲ τὶς πνοὲς τῆς Ἀνοιξης ν' ἀνοίξουν
(οἱ καρδιές μας,
ἀδερφωμένες νὰ δεχτοῦν τὴν ὁμορφιά
(τ' Ἀπείρου
καὶ μὲς στοῦ δάσους τὴ σιωπῇ, στὶς
(πλούσιες εὐωδιές μας
νὰ δώσουμε τὰ χέρια μας γιὰ τὴν κορφή
(τ' ὀνείρου!

Καὶ μιὰ καὶ μιλήσαμε, παραπάνω,
γιὰ τὰ ἐκδρομικὰ σωματεῖα, δὲν θάταν
ἄσκοπο, μάλιστα ἐπιβεβλημένο, νὰ συγ-
χαροῦμε ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ ἀπ' αὐ-
τά, τὸν «Κρυστάλη», γιὰ τὴν τόσο γό-
νιμη ἐκδρομικὴ του δράση, κατὰ τὰ 40
χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ νὰ τοῦ εὐχηθοῦ-
με ἀκόμη, νὰ ξεπεράσῃ τὰ 100, μαζί μὲ
τὰ ἐκλεκτὰ μέλη του καὶ τὸ δραστήριο
Διοικητικὸ τοῦ Συμβουλίου.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΡΟΛΗΣ

ΤΙΜΗΤΙΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΤΗ ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ

Κας ΖΑΝΑΝΤΡΙΣ

Ἐπέρασαν 100 χρόνια ἀπὸ τὴ γέννη-
ση τοῦ ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ καὶ ἰδοὺ
ὅτι, οἱ καλὲς του πράξεις συγκινοῦν ἀ-
κόμη τοὺς γνησίους Ἕλληνας, ἐκείνους
ποὺ ἔχουν ἰδανικὰ ὅμοια μὲ ἐκεῖνα ποὺ
ᾤθησαν τὸν Ποιητὴ μὲ ἐθελουσίαν πρὸς
τὴν ἀν.ξαρτησίαν τῆς σκλαβωμένης Ἡ-
πειρωτικῆς πατρὸς του. Καὶ τιμοῦν, ὅχι
μόνον αὐτόν, ἀλλὰ γιὰ χάρι αὐτοῦ, ἡ
ΕΡΑΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ποὺ ἀνηγείρει
τὸν χάλκινον ΑΝΔΡΙΑΝΤΑ του εἰς τὴν
αὐλὴν τοῦ πατρογονικοῦ σπιτιοῦ του
2.30 μ. ἐτίμησε καὶ τὸν τόπο ποὺ τὸν
ἐγέννησε, μὲ κοινωφελῆ ἔργα, ποὺ ἔφε-
ραν χαρὲς, αἰσιοδοξίαν, καὶ χρυσοφτέ-
ρουγες ἐλπίδες στοὺς κατοίκους, γιὰ μιὰ
ζωὴ ἀνετὴ ποὺ θὰ σῶσῃ γιὰ πάντα τὴν
πλήξη καὶ τὴ στέρησι... Ἡ αὐθόρμητος
ἐθελουσία τοῦ ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ
γιὰ τὸν ξεσκλαβωμὸ τοῦ ἀπομάκρου χω-
ριοῦ του, βρῆκε τοὺς εὐγενεῖς ἐρμηνευ-
τάς του, οἱ ὅποιοι τοῦ ἔστησαν πολλὰ
Μνημεῖα τὰ ὅποια θὰ διδάσκουν πάντα
εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, «πατριδολα-
τρεῖς» καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἐλευθερίαν
καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς γενέτειρας γῆς...

Ἡ Ἑρανικὴ μας Ἐπιτροπὴ ἀποτελου-
μένη ἐκ τῶν πλέον ἀκραϊφῶν ἀγωνιστῶν
τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης, ξε-
κίνησε τὸ 1966 διὰ τὴν προετοιμασίαν
τοῦ Ἀνδριάντος τοῦ Ποιητοῦ, ποὺ μετὰ
δύο χρόνια θὰ συμπληρῶναι τὰ 100χρονα
ἀπὸ τὴ γέννησί του. (1868—1968).
Πλὴν, λόγῳ ἀνυπερβλήτων ἀντιξοότητων
καὶ τῆς παγκόσμιας ἀναταραχῆς, αἱ προ-
γραμματισθεῖσαι ἐργασίαι μας καθυστε-
ροῦσαν χωρὶς καὶ νὰ ἀπογοητευόμεθα.
Διότι προΐσταντο τὰ τρία ἀξιόλογα ду-
ναμικὰ στελέχη τοῦ Προεδρείου μας ποὺ
κρατοῦσαν τὰ ἱνία τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς
πειθαρχίας : Ὁ ἀμετάβλητος Πρόεδρος
κ. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΤΑΛΑΣ, Ἀντ)γος ἔ. ἀ.

μὲ πιστοὺς συνεργάτας του τὸν Ἀντι-
πρόεδρον Κ. ΕΜΜ. ΒΙΤΣΑΞΑΚΗΝ, Ἀν-
τιστ)γον ἔ. ἀ. καὶ τὸν Γεν. Γραμματέα
κ. ΓΕΩΡΓ. ΖΟΡΜΠΑΛΑΝ, Ἀντ)γον ἔ.
ἀ. Ἐπὸνται οἱ δύο κορυφαῖοι ἐπιστήμο-
νες Ἡπειρώται : Ὁ κ. ΚΩΝΣΤ. ΠΑ-
ΛΗΟΣ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν καὶ Χειρουργὸς τοῦ Νοσοκομεί-
ου «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ», Ὁ κ. ΙΩΑΝ.
ΤΡΙΚΚΑΛΗΝΟΣ, γεωλόγος Καθηγη-
τῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδη-
μακός, ὁ κ. ΝΙΚ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ, Οἰ-

κονομικὸς Ἐφορος καὶ ΤΑΜΙΑΣ τῆς Ἑ-
ρανικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ ἐπίσης Ἡπειρώ-
της Βουλευτῆς κ. ΝΙΚ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ,
κ. λ. π.
Τὸ ἔργον μας ποὺ ἤρχισε τὸ 1966 καὶ
ἀνεγνωρίσθη διὰ Β. Δ)γματος Φ. Ε. Κ.
118α)4.5.66 ἐπωμίσθη φιλοτίμως ἐὼν
τίμιλον καὶ ἐξώρμησεν ὡς «Νομικὸν Πρό-
σωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου». Λόγῳ ὅμως
τῶν μοιραίων καθυστερήσεων, συνεπλη-
ρώσαμεν 11ετὴ πορείαν, λόγῳ τῆς γεω-
λογικῆς θέσεως τοῦ χωριοῦ ἀφ' ἑνός, καὶ

ἀφ' ἑτέρου τῶν καιρικῶν συνθηκῶν τῆς ΗΠΕΙΡΟΥ. Τὸ ΣΥΡΡΑΚΟΝ, ὅπου ἐγενήθησαν Ποιηταὶ σὰν τὸν ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ καὶ τὸν ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ, ποὺ ἀνέδειξαν Πρωθυπουργοὺς ΙΩΑΝ. ΚΩΛΕΤΗΝ καὶ ἰτὸν ΣΠ. ΛΑΜΠΡΟΥ, ὁπλαρχηγούς τῆς Επαναστασεως, καὶ Εὐεργέτας εὐρίσκεται εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῆς ΠΙΝΔΟΥ καὶ εἰς ὑψόμετρον 1200 μ. Ἐχει λιθοκτιστὰ διόροφα σπίτια, Σχολαρχεῖον καὶ ὑπῆρχε καὶ ὑφαντουργικὴ Σχολή. Ἄλλοτε, οἱ κάτοικοι τοῦ ἔφθαναν κατὰ τὸν χειμῶνα τοὺς 1500, καὶ τὸ καλοκαίρι μὲ τὴν ἐπιστροφή τῶν ξένη-τεμένων, 4.000. Ἦδη τὰ τελευταῖα χρόνια, κατορθώνουν νὰ τιμοῦν τὸ ΣΥΡΡΑΚΟΝ κατὰ τὸ θέρος μόνον 500 τὸν δὲ χειμῶνα, παραμένουν ἐκεῖ τρεῖς βοσκοὶ μ ὁ ν ο ν, πρὸς φύλαξιν τῶν θαυμασίων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν σπιτιῶν τους.

Ἐλλείπει δὲ συγκοινωνιακοῦ κόμβου τὸ γραφικώτατο ΣΥΡΡΑΚΟ ἦτο πάντοτε ἀπομεμονωμένο. Τὸ ὀνόμασαν «ΒΟΥ-ΝΟΦΡΑΚΤΟΝ». Τὸ περιζώνουν πανύψηλα βουνὰ καὶ ἐξ αἰτίας τῶν θεόρατων ΒΡΑΧΩΝ τοῦ ποῦ συναγωνίζονται τὸ ὕψος τῶν βουνῶν, δὲν εἶχε ποτέ δρόμον οὔτε μονοπάτι, μὲ οὔτε καὶ τὸν κοινῶς λεγόμενον «κατσικόδρομον». Κατὰ συνέπειαν δέ, ἐστρεφότο τὸν ἱατρὸν καὶ τὸν ἱερέα τοῦ. Ἔτσι ὅπως τὸ ἐδημιούργησεν ἡ φύσις, ἔχει καὶ βροχοπτώσεις, ὅλον τὸν χρόνον. Ξερὸς βοσκότοπος... ἄγονος, ποὺ ἀνάγκασε τοὺς χωρικοὺς νὰ ἐγκαταλείπουν τὴν γῆν τῶν πατέρων των καὶ νὰ μεταβαίνουν εἰς ἄλλους νομούς ἐργαζόμενοι διὰ τὸν ἐπιούσιον. Ἐπέστρεφον δὲ μέχρι σήμερον, θλιβεροὶ νοσταλγοὶ τῆς πατρικῆς στέγης, μ ὁ ν ο ν κατὰ τὸ πρῶτον 15) θῆμερον τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ὁπότε ἐπικρατεῖ καλοκαιρία, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ πανηγύρια τους σ' αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ ΣΥΡΡΑΚΟΝ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μας, ἀπ' ἀρχῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς εἶχεν ἀποφοσιεῖ νὰ ζωντανέψῃ αὐτὸ τὸ ἀπομεμονωμένον χωριουδάκι, νὰ τοῦ δώσῃ χαρὲς κοινωνικῆς, καὶ χάρις εἰς τὰς δραστηριότητάς της, πλέον τοῦ χαλκίνου ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ, —τὸν ὁποῖον ἐστήσαμεν ἤδη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατρώου σπιτιοῦ τοῦ ΚΩΣΤΑ

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ, — μερίμνη τοῦ Ἰπποῦ-γού Ἑθνικῆς Ἀμύνης κ. ΕΥΑΓ. ΑΒΕΡΩΦ διηνοίξαμεν δημόσιον δρόμον 50 χιλιόμε-τρων, ἀπὸ ΙΩΑΝΝΙΝΑ κατευθεῖαν πρὸς ΣΥΡΡΑΚΟΝ... Αὐτὸ εἶναι τὸ 2ον ἀξιό-λογον ἐπίτευγμα τῆς Ἐπιτροπῆς μας. Τὸ 3ον ἔργον μας εἶναι, ἡ μετατροπὴ τῆς πατρικῆς οἰκίας ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ ἐκ τρι-ῶν ὁρόφων, εἰς «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝ-ΤΡΟΝ». Κάθε ὁροφος ἔχει δύο μεγάλα δωμάτια. Εἰς τὰ δύο πρῶτα ἄνωθεν, δη-μιουργήσαμεν «ΜΟΥΣΕΙΟΝ» καὶ «ΒΙ-ΒΛΙΟΘΗΚΗΝ» Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ. Εἰς τὸν μεσαῖον ὁροφον «ΞΕΝΩΝΑ» Κ. ΚΡΥ-ΣΤΑΛΛΗ καὶ εἰς τὸ ἰσόγειον, Γραφεῖον ὑποδοχῆς.

Ὁλόκληρος ἡ οἰκία ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ, εἶναι ΝΑΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ. Διότι ἐντὸς αὐτῆς, ἐγεννήθησαν καὶ ἔζησαν πέντε γενεαὶ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ ΚΡΥ-ΣΤΑΛΛΗ. 1ος) Ὁ Πρόπαππος ΔΗΜΟΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ, ἀπηγγονίσθη μετὰξὺ ἄλλων 11 Προκρίτων, ὑπὸ τοῦ ΧΟΥΡ-ΣΙΤ ΠΑΣΑ τὸ 1821. 2ος). Ὁ Πάππος ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ, ἐφονεύθη λαβὼν μέρος εἰς τὴν ἐξέγερσιν τοῦ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΡΙΒΑ τὸ 1854. 3ος) Ὁ πατέρας τοῦ ποιητοῦ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ, ἐκ τῶν μεγαλεμπό-ρων τῶν ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ἐχρηματοδοτεῖ πᾶσαν ΕΘΝΙΚΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ καὶ συνετῆρει ἐξ ἰδίων του, «ΣΩΜΑ ΕΠΑ-ΝΑΣΤΑΤΙΚΟΝ» ἀπὸ τὸ ἔτος 1868 μέχρι τὸ 1881. 4ος) Ὁ Ποιητὴς ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ, ἀγωνιζόμενος παιδιό-θεν καὶ καταδικασμένος ἀπηνῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀπέθανεν ἐξ αἰτίας τῶν κα-κουχιῶν τοῦ ἀγῶνος του εἰς ἡλικίαν 26 ἐτῶν. 5ος) Καὶ ὁ ἀείμνηστος στρατηγὸς ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ ἐξ αἰτίας τῆς οἰκογενειακῆς παραδόσεως ἠκολούθη-σε τὸν στρατιωτικὸν δῖον χρηματίσας καὶ ὡς στρατιωτικὸς ἀκόλουθος τῆς Ἑλ-ληνικῆς Προσθεῖας εἰς Τομπρούσιγκ.

Σ' αὐτὸ τὸ Ἱστορικὸ σπίτι σὰς προ-καλοῦμε νὰ προσέλθετε τὴν 28ην ΑΥ-ΓΟΥΣΤΟΥ 1977 ΗΜΕΡΑΝ ΚΥΡΙΑ-ΚΗ.

γιὰ νὰ προσκυνώσμεν ἱερὰς Μνῆμες. Ἐλᾶτε νὰ μάθετε καλλίτερα τὴν ἱστορί-αν τῶν μεγάλων ἀγωνιστῶν.... Εἶναι τυ-

πωμένο στοὺς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ, τὸ μεγαλεῖο τῆς δόξας των.... Διατηροῦν-ται μέχρι σήμερον οἱ ΠΟΛΕΜΙΣΤΡΕΣ τοῦ εἰς τὸν ἐπάνω ὁροφον.... Εἰς τὸ πά-τωμα τοῦ ἐξώστου, ὑπάρχει μιὰ μεγάλη «τρύπα» ἀπὸ τὴν ὁποῖαν οἱ καταδικώμε-νοὶ ἐνοικοὶ ΑΓΩΝΙΣΤΑΙ, ἔρριπτον «καυ-τὸ λάδι» καὶ ἔτρεπον εἰς φυγὴν τοὺς και-ροφυλακτοῦντας Τούρκους.... Ἐχει εἰς τὴν ὁροφὴν (τοῦ 1ου ἐπάνω ὁρόφου) κρεμάμενον τὸ «μονόζυγον» διὰ τοῦ ὁ-ποῖου ὁ Ποιητὴς ἐγυμνάζετο κάθε πρωΐ... Ἐχει ἀκόμα τὸ σπίτι καὶ τὸ «Οἰκογενει-ακὸν τοῦ ΟΙΚΟΣΗΜΟ» ποὺ φανερώνει ὅτι ἡ οἰκογένεια ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀρίστων οἰκογενειῶν τῆς ἐποχῆς τῆς... ΕΛΑΤΕ ΜΑΖΙ μας, ν' ἀναπνεύσε-τε πλούσιον ὀξυγόνον καὶ νὰ χαρῆτε τὴν ἡρεμὴ γαλήνη τοῦ γραφικοῦ χωριοῦ.... Ξενιθίστε μὲ λεωφορεῖα ΑΘΗΝΩΝ ΙΩΑΝ-ΝΙΝΩΝ καθημερινῆς συγκοινωνίας, μὲ τοὺς φίλους σας ἢ μὲ ΕΚΔΡΟΜΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ. Διανυκτερεύσατε εἰς ΙΩ-ΑΝΝΙΝΑ καὶ τὸ πρωΐ ξεκινήστε γιὰ τὸ ΣΥΡΡΑΚΟΝ, πεζὴ ἢ μὲ ὄχημα. Ἡ δια-δρομὴ εἶναι θαυμάσια περίπου 1 ὥραν.

Εἰς τὰς παρυφὰς τοῦ χωριοῦ θὰ γί-νουν τ' ἀεγκαίνια τοῦ δρόμου τὴν 11ην πρωτῆν ὥραν καὶ θὰ πορευθῶμεν ἀμέ-σως πρὸς τὸ «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝ-ΤΡΟΝ» εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ὁποῖου θὰ γί-νουν τὰ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ τοῦ ΑΝ-ΔΡΙΑΝΤΟΣ. Μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ γε-νικοῦ προγράμματος θὰ ἐπισκεφθῆτε τὸ ΜΟΥΣΕΙΟΝ τὴν ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ καὶ τὸν ΞΕΝΩΝΑ.... Πρὸς τιμὴν τοῦ ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ, ἐὰν θέλετε, προσφέρετε εἰς τὴν «ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ» ἓνα ΒΙΒΛΙ-ΟΝ τῆς ἐκλογῆς εἰς τὸ ὁποῖον νὰ κάμετε μιὰν ἀφιέρωσιν: ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ προ-σφέρεται εἰς τὴν ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ. Τὸ ὄνομά σας καὶ τὴν ἡμερομηνίαν.

Ἐπειδὴ τὸ χωριὸ μόνις τώρα βρῆκε τὴν «Ἀνάστασιν» του, καὶ τὰ μέσα φι-λοξεναίς δὲν ὑπάρχουν, ἐπωμισθῆτε τὸ ἐκδρομικὸ σας «σασκίδιον» μὲ πρόχει-ρα τρόφιμα, τὰ ὁποῖα θὰ συμπληρώσῃ ὁ βουνίστιος καθαρὸς ἀέρας καὶ τὰ κρῦα τρεχοῦμενα νερά....

Η ΟΡΓΑΝΩΤΡΙΑ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΣΥΡΡΑΚΟΥ
Κα ΖΑΝΑΝΤΡΙΣ, Συγγραφεὺς, Καλ-λιτέχνις, Δημοσιογράφος.

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

Στὰ πλαίσια τῶν γιορταστικῶν ἐκδηλώ-σεων τῆς 40ετίας τοῦ Κρυστάλλη ἔγιναν μὲ ἐπιτυχία οἱ ἀγῶνες ποῦ διοργάνωσε τὸ Σκακιστικὸ μας τμήμα μὲ τὰ ἐξῆς ἀπο-τελέσματα: α. Στους ἐσωτερικοὺς ἀγῶνες τοῦ Κρυστάλλη ἔλαβαν μέρος οἱ Σκακι-στές: Σταθόπουλος, Χανᾶς, Ἀσθεοστάπου-λος, Νάνος, Θρασιβουλίδης καὶ Λουκῆς. Οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ κράτησαν ἀμείωτο τὸ ἐν-διαφέρον ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μέχρι τὸ τέλος τῆς διεξαγωγῆς τους λόγω τῆς ἰσοδυνα-μίας τῶν Σκακιστῶν ποὺ ἔλαβαν μέρος. Στους ἀγῶνες αὐτοὺς πρώτευσαν οἱ Θ. Ἀσθεοστάπουλος 8 β., Ν. Σταθόπουλος 8 β., Ι. Χανᾶς 6 β.

β. Στους ὁμαδικούς ἀγῶνες ἔλαβαν μέρος οἱ ομάδες τῆς Καλλιθέας τῆς Ἀγί-ας Βαρβάρας, τοῦ Ο.Φ.Ο.Ν Νικαίας καὶ τοῦ Κρυστάλλη. Δυστυχῶς ἡ ομάδα τοῦ Παγκρατίου δὲν ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴ ποὺ στείλαμε καὶ δὲν προσήλθε στους ἀγῶνες.

Ἐπίσης ἡ ομάδα τοῦ Πειραικοῦ ἀπου-σίασε λόγω ἀγῶνων ποὺ εἶχε τὴν ἴδια μέ-ρα στὴν Θεσσαλονίκη. Ἀπὸ τὴ στήλη αὐ-τῆς εὐχαριστοῦμε διὰ τῆς ομάδας ποὺ ἔλα-βαν μέρος, μὰ περισσότερο τὴν ομάδα τοῦ Πειραικοῦ ποὺ πρόθυμα δέχτηκε νὰ μᾶς ἐξοπλίσῃ μὲ τὸ Σκακιστικὸ ὕλικό της.

Ἡ ομάδα τῆς Καλλιθέας πῆρε μὲ ἀνέση τὴν πρώτην θέση στους ἀγῶνες μὲ 19 βα-θμούς. Δεύτερη ἡ ομάδα τοῦ «Κρυστάλλη» μὲ 18, ἐνὸς τοῦ ἀτομικοῦ πρώτευσε ὁ Σκακι-στής Φλάσκος τῆς Καλλιθέας μὲ 5 β.

Στους πρώτους νικητὲς καὶ στὴν πρώ-τη ομάδα ἀπενεμήθησαν κίπελλα μὲ ἀθλο-θέτες τοὺς κ. κ. Δ. Βλασσάπουλο, Ν. Στα-θόπουλο Δ. Νούσια, Ν. Τσιλιβάπια.

Μὲ ἔγγραφο τῆς Γενικῆς Γραμματείας Ἀθλητισμοῦ χορηγεῖται ποσὸ 15.000 δρχ. σὰν οἰκονομικὴ βοήθεια γιὰ τὸ Σκακι. Ἔτσι τὸ ποσὸν αὐτὸ ποὺ θὰ πρῶται νὰ χο-ρηγεῖται ἐτησίως θὰ ἀνακουφίσῃ τὸν συλ-λογο ἀπὸ τὶς δαπάνες ποὺ κατέβαλε καὶ καταβάλλει γιὰ τὸ Σκακι.

Τὴν 3η Ἰουλίου 1977 θὰ ἀρχίσῃ ἡ διε-ξαγωγὴ τοῦ πρωταθλήματος Ἑλλάδος Β' Κατηγορίας ποὺ συμμετέχει ὁ «Κρυ-στάλλης».

(Συνέχεια στὴ σελίδα 26)

ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ

(Οι Άλπεις της Κρήτης)

ΔΗΜ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

Ένα από τα σπουδαιότερα μὰ καί γραφικότερα όρεινά συγκροτήματα της Κρήτης, είναι τὸ 40 περίπου χιλιόμετρων μήκους συγκρότημα τῶν Λευκῶν Όρέων πού καταλαμβάνει μιὰ μεγάλη έκταση τοῦ Νομοῦ Χανίων.

Οἱ μεγαλύτερες καὶ γυμνές κορφές του, οἱ λεγόμενες «κρητικές μαδάρες» πού μόνο δέος καὶ έκσταση προκαλοῦν στὸν όρειβάτη — εἶναι συνεχῶς σκεπασμένες ἀπὸ χιόνια, πού κατὰ τὸ πλεῖστον διατηροῦνται μέχρι καὶ τὶς ἀρχές Ἰουλίου.

Τὰ ἀμέτρητα ρυάκια, φαράγγια καὶ χείμαρροι κατακερματίζουν σταδιακὰ τὸν τρομακτικὸ όρεινὸ τους όγκο σὲ διάφορα σχήματα. Ἡ δόλωση εἶναι πλούσια μέσα στὰ φαράγγια τους, μὲ τὸν πολυκουβεντιασμένο δίκταμο, τὸ ἀνεπαύληπτο αὐτὸ ἱαματικὸ φυτό, τὰ πεῦκα, τὰ κυπαρίσσια καὶ τὰ λογιῆς - λογιῆς ἄλλα ἄγρια μὰ καὶ δυσεύρετα φυτά.

Οἱ πηγές εἶναι ἀφθονες μὲ τὰ κρύα καὶ καθάρια τους νερά, πού προσφέρουν δροσιά καὶ ἀτέλειωτη ἀνακούφιση σ' ὅποιον τὰ πλησιάζει.

Σ' αὐτὲς τὶς κορφές, ἦταν τὸ «μεγάλο γήπεδο» —όταν τὸ νησὶ στέναζε κάτω ἀπὸ τὴ βάρβαρη κατοχὴ τῶν ἀλλόθρησκων ἀφεντάδων του — όπου οἱ Κρητικοὶ ἀγωνίστηκαν γιὰ δυὸ πολύτιμες ἰδέες τους: Τὴν τιμὴ καὶ τὴν λευτερίαν τους. Καὶ πάντα χωρίς ἀνάπαυλα καὶ διακοπὴ. Τὰ σημάδια τῶν ποδιῶν τους, εἶναι ἀκόμα ἀποτυπωμένα στὰ ἀπόκρυφα τους μονοπάτια, ἐνῶ τὰ γύρω χαμόκλαδα ἔχουν ποτισθεῖ μὲ τὸν τίμιο ἰδρώα καὶ αἷμα τῶν θυσιασθέντων. Ἡ φωνὴ τους ἀντιλαλεῖ στὶς γύρω βουνολογιές καὶ ρεματιές, ἐνῶ ἡ γεωδότη λεβεντιά μορφή τους ἀντικατοπτρίζεται σὰν τοὺς «δροσοῦλίτες» στὰ ἥσυχα καὶ γαλάζια νερά τοῦ Κρητικοῦ καὶ Λυβικοῦ Πελάγους.

Οἱ κορφές τῶν Λευκῶν Όρέων εἶναι βαφτισμένες μὲ νόημα. Οἱ σπουδαιότε-

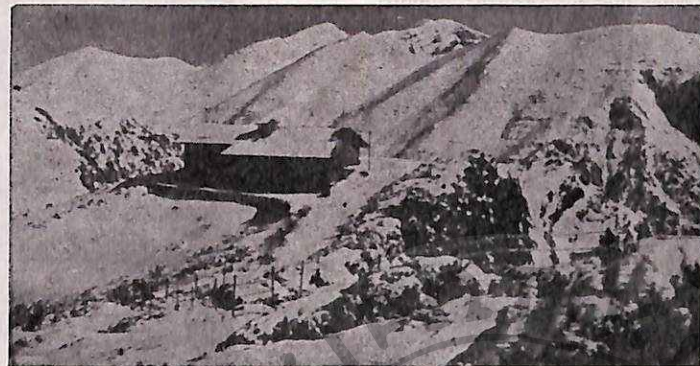
ρες εἶναι «Πάχνες» (ὕψόμετρο 2.456 μ.), «Γκίγκιλος» (ὕψόμετρο 2.050 μ.), «Ἅγιο Πνεῦμα» (ὕψ. 2.250 μ.), ὁ «Σωρὸς τῆς γράς» (ὕψ. 2'250 μ.), «Ἐλευθέριος Βενιζέλος» (ὕψ. 2.069 μ.), «Βολακιάς» (ὕψ. 2.120 μ.), «Ψηλάφι» (ὕψόμετρο 2.000 μ.) καὶ ἄλλα.

Μία ἀπὸ τὶς περισσότερὸ ἀπρόσιτες στὸν πολὺ κόσμο, βουνοκορφές τῶν Λευκῶν Όρέων εἶναι τοῦ «Καλλέργη», μὲ ὕψόμετρο 1.680 μέτρα. Ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ τὸ ὁμώνυμο χιονοδρομικὸ καταφύγιο τοῦ Όρειβατικοῦ Συλλόγου Χανίων, πού μπορεῖ νὰ φιλοξενήσῃ γιὰ ὕπνο 80 ἄτομα, ἐνῶ στὴ βορεινὴ τοῦ ὑπλευρὰ θρίσκεται μιὰ ἀπὸ τὶς φυσικότερες γιὰ ἀρχάριους χιονοδρομικὰς πίστες.

Ἀλλὰ, ἂς ἀφήσουμε νὰ μᾶς μιλήσῃ κάποιος πού ξέρει τὴν περίοχῃ, σὰν τὸ σπίτι του. Εἶναι ὁ ἔφορος καταφυγίων τοῦ Όρειβατικοῦ Συνδέσμου Χανίων κ. Ἀντώνης Πλυμάκης, πού ἐπὶ 25 χρόνια περὶσσορεῖ πάνω στὶς κορφές τῶν Λευκῶν Όρέων:

«Τὸ χιονοδρομικὸ καταφύγιο τοῦ Καλλέργη, ἔχει μιὰ θαυμάσια θέα πρὸς τὸ Κρητικὸ καὶ τὸ Λυβικὸ Πέλαγος καὶ πρὸς ὅλο τὸν Ἐθνικὸ Δρυμὸ Σαμαριάς, πού πέφτει κάτω ἀπὸ τὸ καταφύγιο, κατακόρυφα 1.000 μέτρα. Ἀλλὰ οἱ πίστες του εἶναι μικρές γιὰ ἀρχάριους καὶ γι' αὐτοὺς πού θέλουν νὰ μάθουν σκί ἐδῶ στὴν Κρήτη. Οἱ μεγάλες πίστες αὐτὲς πού πρόξενησαν κατὰπληξη στοὺς ἀξιοματικούς τοῦ Πεδίου Βολῆς Κρήτης, τοὺς ξένους πού ἔκαναν σκί ἐκεῖ πέρα καὶ στὸ Γάλλο προπονητὴ τῆς Ἐθνικῆς Ὀμάδος Χιονοδρόμων, εἶναι ἀπέναντι ἀκριβῶς, πάνω ἀπὸ τὸ Τουριστικὸ Περίπτερο τοῦ Ξυλόσκολου καὶ εἶναι τὸ συγκρότημα τῶν κορυφῶν: Γαλάτης - Ψηλάφι - Ἀγκοθωτὴ (ὕψ. 2.000 μέτρων περίπου). Ἐκεῖ εἶναι οἱ πίστες ἀπέραντες, εἶναι γι' ἀγῶνες, γιὰ προχωρημένους χιονοδρόμους καὶ ἐκεῖ ἀ-

ποδλῆπει ὁ Όρειβατικὸς νὰ κάμει ἓνα μεγάλο χιονοδρομικὸ κέντρο, μὲ τὴ βοήθεια βέβαια τοῦ κράτους πάντα, μὲ ἐναέρια ἀναβατήρια, ἐγκαταστάσεις σύγχρονες καὶ ὅπου θὰ μπορεῖ ὁ χιονοδρόμος μετὰ ἀπὸ τὸ σκί πού θὰ κάνει ἐκεῖ νὰ κατεβαίνει στὶς ἀκτὲς τοῦ Λυβικοῦ Πελάγους καὶ ν' ἀπολαμβάνει ἓνα θαυμάσιο κολύμπι, στὴ ζεστὴ θάλασσα — σχετικῶς βέβαια — αὐτὴ τὴν ἐποχὴ. Ἡ κατὰβάσή του ὡς ἐκεῖ θὰ γίνεται μὲ τελεφερίκ ἢ ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς «πέτρας τὸ Σελλί» πού βγαίνει στὴ Σούγια (στὴν θαυμάσια ἀμμουδιά τῆς Σούγιας) ἢ διὰ μέσου τοῦ φαραγγιοῦ τῆς Σαμαριάς πρὸς τὴν Ἅγιὰ Ροῦμελῃ ἢ καὶ σὲ ἄλλες ἀκτὲς τῶν Σφακιῶν. Σὲ μιὰ ἀπ'

Τὸ χιονοδρομικὸ καταφύγιο «Καλλέργη»

αὐτὲς τὶς πίστες ἔγιναν δυὸ φορές μέχρι τώρα πανελλήνιοι χιονοδρομικοὶ ἀγῶνες, τὸ 1975 καὶ τὸ 1976 καὶ οἱ ἀθλητὲς πού εἶχαν γνωρίσει ὅλες τὶς πίστες τῆς Ἑλλάδος, ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὸ χιόνι καὶ ἀπὸ τὸ περιβάλλον.

Όταν πρὶν 20 χρόνια, ξεκινήσαμε καὶ φέραμε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Κρήτη τὸ σκί, ἦταν τελειῶς ἀγνωστὸ ἐδῶ. Ἀντιμετωπίσαμε τὴν εἰρωνία τῶν πολλῶν, ὅτι τὰ Λευκὰ Όρη εἶναι ἀκατάλληλα γιὰ σκί καὶ ὅτι χάνουμε τὸν καιρὸ μας. Σήμερα, ὅμως, νὰ πού ἔχει ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀξία τῶν Λευκῶν Όρέων, ὡς χιονοδρομικοῦ πεδίου καὶ ἀπὸ πέ-

ρυσὶ πάρα πολλοὶ Γερμανοὶ χιονοδρόμοι πέρασαν τὰ Λευκὰ Όρη μὲ όρειβάτικὰ σκί, διέσχισαν ὅλο τὸ μήκος τους καὶ ἀνέβηκαν σὲ ψηλότερες κορφές, σὲ πλήρη χειμῶνα, καὶ μὲ πάρα πολὺ χιόνι. Οἱ ἄλλες θαυμάσιες πίστες στὰ κεντρικὰ Λευκὰ Όρη, θ' ἀξιοποιηθοῦν ἴσως σὲ μερικά χρόνια, ὅταν ὁ δρόμος πού ξεκίνησε ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ χωριὸ θέρισσο τῶν Χανων καὶ τὴν Ἀνώπολη Σφακιῶν ἐνωθεῖ στὸ κέντρο τῶν Λευκῶν Όρέων. Αὐτὸ τὸ δρόμο τὸν ἔχει ἀρχίσει ἡ δασικὴ ὑπηρεσία πρὶν ἀπὸ χρόνια καὶ θὰ εἶναι ἓνα θαυμάσιο ἐπίτευγμα γιὰ τὰ Χανιά, γιὰτὶ θὰ μπορεῖ κανεὶς ν' ἀνεβαίνει μὲ αὐτοκίνητο μέχρι τὰ 2.000 μέτρα καὶ ἀπ' ἐκεῖ μέχρι τὸν Ἰούνιο νὰ κάνῃ σκί ἢ ν' ἀνε-

βαίνει στὶς διάφορες κορφές μέσα στὸ χειμῶνα.

Αὐτὲς εἶναι σὲ λίγες γραμμὲς ἡ ἀτόφια φυσικὴ λεβεντιά τῆς Κρήτης μὲ τὰ Λευκὰ Όρη. Μ' ἄλλα λόγια, οἱ «Ἄλπεις τῆς Ἑλλάδος», πού δὲν ἔχουν ἐντελῶς τίποτα νὰ ζηλέψουν ἀπὸ τὶς ὁμώνυμες τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης.

Καὶ μὴ ξεχνᾶμε, ὅτι στὴ βουνοκορφὴ «Γκίγκιλος» τῶν Λευκῶν Όρέων —σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση— ἔστησε τὸ θρόνο του ὁ Δίας, ὁ πατέρας τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, γιὰ νὰ αἰσθάνῃ ἓνας δίκαιος θεός, γιὰ τὴ διαφέντρα τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου, τὴν Κρήτη.

Ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις τῆς 40ετίας τοῦ «Κρυστάλλη»

Μία σειρά ἀπὸ γιορταστικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὰ 40 χρόνια τοῦ «Κρυστάλλη» ἔγιναν τὸ τρίμηνο ποὺ πέρασε.

Ἐπίσημη ἑναξή των γιορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἔγινε στίς 25 Ἀπριλίου στὸ Δημοτικὸ Θέατρο Πειραιῶς. Τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν ἐτίμησε ὁ Δήμαρχος Πειραιῶς κ. Τάσος Βουλόδημος, μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἐκπρόσωποι πολλῶν ἀδελφῶν φυσιολατρικῶν σωματείων, μέλη καὶ φίλοι τοῦ «Κρυστάλλη» καὶ πλῆθος ἐκλεκτοῦ κόσμου. Τὸ γιορταστικὸ πρόγραμμα παρουσίασε τὸ μέλος τοῦ Δ. Σ. τοῦ Συνδέσμου μας κ. Στράτος Δανηλίδης. Πρῶτος ὁμιλητὴς τῆς βραδυᾶς ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου κ. Ν. Ἀνδρουτσὸς ὁ ὁποῖος ἀφοῦ πρῶτα εὐχαρίστησε τὸν κ. Δήμαρχο γιὰ τὴν εὐγενεὴ παραχώρηση τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου, μίλησε μὲ πολλὴ συντομία γιὰ τοὺς σκοποὺς καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ «Κρυστάλλη» καὶ τελείωσε μὲ εὐχαριστίες σὲ ὅλους ποὺ ἐτίμησαν τὴν γιορτὴ μας αὐτὴ. Ἰδιαίτερα εὐχαρίστησε τὸν ἀδελφὸ σωματεῖο ὁ «ΠΑΝ» γιὰ τὴν εὐγενεὴ προσφορά τῆς ὁραίας ἀναμνηστικῆς πλακέτας μὲ τὶς χαρακτηριστικὰς χρονολογίας, 1927, 1937, 1977 ποὺ συμβολίζουν τὴν ἰδρυση τοῦ «Πανός», τὴν ἰδρυση τοῦ «Κρυστάλλη» καὶ τὴ συμπλήρωση 50 χρόνων τοῦ «Πανός» καὶ 40 χρόνων τοῦ «Κρυστάλλη». Κατόπιν ἀνέβηκε στὸ βῆμα, μὲ θερμὰ χειροκροτήματα, ὁ Δήμαρχος κ. Τάσος Βουλόδημος ὁ ὁποῖος στὸ χαιρετισμὸ του ποὺ ἔδωσε εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Εἶμαι συγκινημένος ἀπὸψε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ. Καὶ εἶμαι συγκινημένος γιὰ πέντε λόγους :

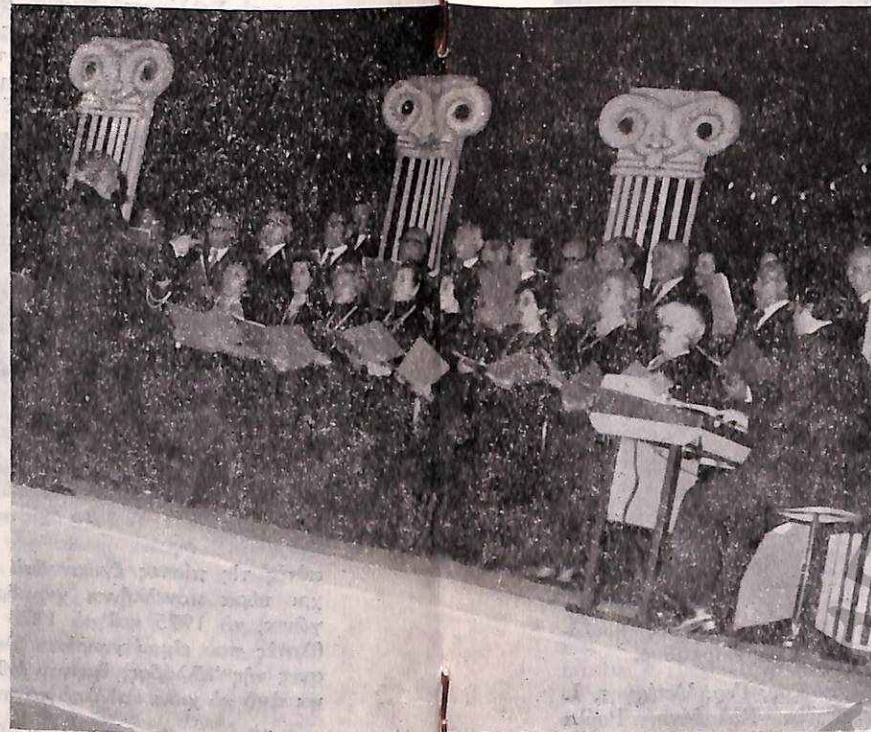
1) Γιατὶ ὁ Σύνδεσμος Φυσιολατρῶν Ὁρειβατῶν «Κρυστάλλη» εἶναι γέννημα καὶ θρόνισμα τῆς πόλεως, ὅπου γεννήθηκα καὶ ἀναστήθηκα κι' ἐνῶ.

2) Γιατὶ εἶναι ἕνας Φυσιολατρικὸς Σύνδεσμος Πειραιώτικος, ποὺ πρόσφερε σημαντικὰ στὸν πολιτιστικὸ, πνευματικὸ, κοινωνικὸ καὶ ἐκδρομικὸ τοῦτεα.

3) Γιατὶ ἔκαμε 40 δόκιμα χρόνια

πολιτιστικὴ πορεία. Καὶ σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἐθνικὴ σταυροφορία του κράτησε ψηλὰ τὴν σημαία τῆς φυσιολατρικῆς καὶ ἐκδρομικῆς ιδέας !...

Καὶ ἀκόμα : Καὶ ὅπου κι' ἂν διήλθε τιμήσε τὴν ὁραία καὶ ιστορικὴ Πολιτεία μας !

Ἡ μικτὴ χορωδία Πειραιῶς, τὴν διευθύνει ὁ κ. Γ. Τσαρῆς, στὴν γιορτὴ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου

Καὶ ἀκόμα : Δὲν ἔχασε μέσα στὰ σαράντα χρόνια ζωῆς του οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή τὴν ὑψηλὴν του ἀποστολὴ !

Ἀξίζει τὴν Πανελλήνια βράβευση. Καὶ τὴν ἔχει κατακτήσει μὲ τὴ λάμψη τῆς δραστηριότητάς του καὶ τὸ σιληρὸ του μόχθο πάνω στίς ὁρειβατικὰς, καλλι-

τεχνικὰς καὶ πνευματικὰς ἐκδηλώσεις του.

Κανένα ἐμπόδιο δὲν στάθηκε ἱκανὸ νὰ χάσει τὴν πίστη του μέσα στὰ σαράντα χρόνια δράσης του στὸ ἰδανικὸ τῆς φυσιολατρίας καὶ τοῦ ἐκδρομικοῦ !

4) Γιατὶ στὴ θύμησή μου ἔρχεται τὸ Συράκο. Περιοχὴ ἀκριτικὴ. Γενέτειρα

μαρτυρικὴ τοῦ ζωῇ πῶς μονάχα, δταν ἀναζητεῖ, βρίσκει καὶ ἀξιοποιεῖ τὶς ἐθνικὰς του ρίζες μπορεῖ νὰ φτάσει καὶ νὰ κατακτήσει τὴν κορυφὴ τοῦ Ἑλικῶνα!... Καὶ

5) Γιατὶ οἱ τόποι Κοπέσσοβο, Ζῆρσα, Ζαγοροχώρια Γιάννενα καὶ τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι τόποι καὶ χωριά μας συνθέτουν τὴν Ἡπειρο.

Ὅλη αὐτὴ ἡ περιοχὴ μοῦ θυμίζει τοὺς τόπους ποὺ γεννήθηκαν οἱ παππούδες μου, ὁ πατέρας μου.

Δοξάζω τὸ Θεὸ ποὺ ἀποκαί κατάγονται τὰ παπποδωδιά μου καὶ ἐγὼ ποὺ γεννήθηκα στὸν Πειραιᾶ.

Χαιρετίζω.

μὲ θαυμασμὸ καὶ ἀγάπην τὸ Συμβούλιο τοῦ Συνδέσμου Φυσιολατρῶν Ὁρειβατῶν «Κρυστάλλη» καὶ εὐχομαι δύναμιν καὶ ὑγείαν νὰ σᾶς παρακολουθεῖ γιὰ νὰ δώσετε περισσότερα ἐπιτεύγματα στὸν ἁγιοφυρο Πειραιᾶ μας, ποὺ ἀξίζει τὸν κόπο ὅλοι μας νὰ κουρασθοῦμε λιγάκι, γιὰ νὰ βρῇ καὶ αὐτὸς τὴν παλιὰ του παράδοση ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναγκαῖο καὶ ἐπιτακτικὸ ἐκσυγχρονισμό του.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

Μετὰ τὸν Δήμαρχο, ὁ κύριος ὁμιλητὴς τῆς βραδυᾶς, Ἀντίδρος τῆς Ἑθνικῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν κ. Πέτρος Γλέζος, μίλησε μὲ θέμα «Ζαχαρίας Παπαντωνίου 100 χρόνια ἀπὸ τὴν γέννησή του». Ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Γλέζου ἡ ὁποία διεκρίνετο γιὰ τὴν ἀλότητά καὶ τὴ λεπτομερῆ πνευματικὴ προσφορά τοῦ Ζ.Π., πλαισιώθηκε μὲ ἀπαγγελίες ἀπὸ τὸν καλλιτέχνη ποιητὴ καὶ ἡθοποιὸ κ. Γ. Μετσόλη. Καθυστέρημένα στὸ τέλος σχεδὸν τῆς γιορτῆς ἔφτασε ὁ Πρόεδρος τῆς Ο.Ε.Σ.Ε. κ. Ξέν. Μπαμπούρας, ὁ ὁποῖος ἔδωσε ἀπὸ τὸ βῆμα ἕνα διλόλογο χαιρετισμὸ.

Τὴν ὁραία αὐτὴ βραδυὰ τὴν ἐκλείσει ἡ μικτὴ χορωδία Πειραιῶς ποὺ τὴν δι-
ηύθυνε ὁ κ. Γ. Τσαρῆς μὲ θαυμάσια χορῶ

τοῦ μαρτυρικοῦ ποιητῆ Κώστα Κρυστάλλη.

Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ μᾶς ἀφῆσαν ἕνα ἀκατάλντο διδάγμα :

Λατρεῖα στὴν Πατρίδα καὶ ἀπέραντη ἀγάπην στὰ Γράμματα ἴσαμε τὸ θάνατο...

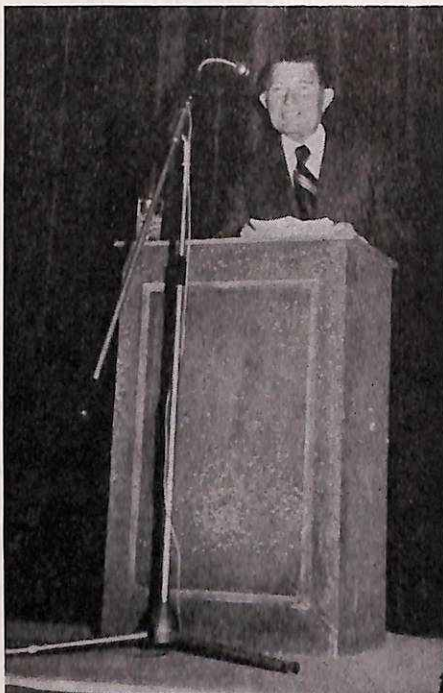
Μᾶς δίδαξε μὲ τὸ αἷμα του, μὲ τὴ

διακά τραγούδια που προκάλεσαν θύελλα χειροκροτημάτων από το πολυπλήθες ακροατήριο. Η όλη γιορτή, που κατά γενική εκτίμηση, ήταν μια ώρα και σοβαρή εκδήλωση, κινηματογραφήθηκε από συνεργείο της YENEA και προβλήθηκε στο τηλεοπτικό πρόγραμμα της Τρίτης 27) 4 ώρα 2 και 6 μ.μ.

Δεύτερη εκδήλωση ήταν η δεξίωση των μελών του «Κρυστάλλη» στα έντεκα κτήριά μας. 145 μέλη του Συνδέσμου παρευρέθηκαν το βράδυ της Πέμπτης 5 Μαΐου στα οποία προσεφέρθηκαν διάφορα εδέσματα, που παρεσκεύασαν οι κυρίες του Δ.Σ., Λιλή Κίναμη, Πωλίνα Λουκή, Καίτη Τσόλα και Γιάννα Χαλδαίου, και εκλεκτό Κορωπιότικο κρασί (35κιλά) που προσέφερε το μέλος του Συνδέσμου κ. Φωτ. Τσιλιόπουρα. Τους παρευρεθέντες χαιρέτησε ο εκ των ιδρυτών του Κρυστάλλη κ. Δημ. Βλασσόπουλος ο οποίος συγκινημένος ανέφερε με λίγα λόγια το πριν 40 χρόνια ξεκίνημα του Συνδέσμου και την μετέπειτα πολύπλευρη δράση του μέχρι σήμερα. Κατόπιν ξεκίνησε τη μεγάλη τοῦρτα (προσφορά κ. Άντ. Άντύπα) για τα γενέθλια των 40 χρόνων του «Κρυστάλλη». Στη συνεστιάση επεκράτησε μεγάλη εγκαρδιότητα, ενθουσιασμός, χαρά, χορός και τραγούδια μέχρι την πρώτη πρωινή ώρα.

Τρίτη εκδήλωση ήταν η πανηγυρική εκδρομή της τεσσαρακονταετίας που πραγματοποιήθηκε στις 15 Μαΐου στη Μονή Ευαγγελιστρίας Σκαμίνου, 220 εκδρομείς που μετεφέρθηκαν με 4 μεγάλα πούλιαμιν χάρηκαν το φυσικό περιβάλλον με τα πανύψηλα πεύκα και τον πετακιάθορο αέρα της περιοχής. Το πρωί στις 11, έξω από την εκκλησία, στο περίβολο του Μοναστηριού, συγκεντρώθηκαν όλοι οι εκδρομείς και άρχισε η δοξολογία από τον ιερέα της Μονής. Μετά την δοξολογία ακολουθήσε η άρτοκλασία. Το απόγευμα νωρίς η φιλή βοροχή που άρχισε να πέφτει ανάγκασε όλους τους εκδρομείς να συγκεντρωθούν στο περίβολο του Μοναστηριού, όπου αναγκαστικά άρχισε ο Πρόεδρος κ. Ν. Άνδρουτσος να δώσει ένα σύντομο χαιρετισμό, να πη

λίγα λόγια για τα 40 χρόνια του Συνδέσμου και να απονεύμη τα αναμνηστικά από περγαμνή διπλώματα και τα έπαιχρυσια μετάλλια της 40ετίας του Κρυστάλλη στα μέλη του Συνδέσμου στα έγγραμμένα μεταξύ της δεύτερης και τρίτης δεκαετίας. Έτσι ετιμήθηκαν τα μέλη :

Ο Δήμαρχος Πειραιώς κ. Τάσος Βουλόμενος απευθύνει χαιρετισμό.

Αϊκατ. Άλαφούζου, Γερ. Άπεργης, Ι. Άραβοσιτάς, Ρούλα Βαλαβάνη, Ρούλα Βλάχου, Πολύμ. Βέλλιος, Ι. Βίγλας, Άργ. Γεωργιάδης, Στράτος Δανηλίδης, Άνδρ. Δούρος, Άλεξ. Έμμανουήλ Ευάγγ. Έμμανουήλ, Ζαχ. Ζαχαράκης, Κ. Καπόλος, Β. Κελένης, Τάσης Κουκούλης, Ν. Κρυσταλλίδης, Ι. Λατζώνης, Χρ. Μηνόπουλος, Κ. Μπακατσούλας, Διον. Μπατιστάτος, Κ. Μπουρετίδης, Δημ. Μπούτος, Δημ. Παναγόπουλος, Άρχ. Παπακωνσταντίνου, Β. Παπαμετζελόπουλος, Άλ. Σαμοθράκης, Είρ.

Σδράλια, Ίαν. Συρέλλης Ι. Τσόλας, Νικ. Τάσσης και Βασ. Ώραιόπουλος.

Μια ευγενική προσφορά 500 αυτών του μέλους του «Κρ.» κ. Δ. Μπούτου, Πρόεδρ. του Συνεταιρισμού Όρνιθοτρόφων Άττικής, έδωσε την ευκαιρία να πάρουν από 2 αυτών ο κάθε εκδρομείς.

Την γιορτή μας ετιμήσαν με την παρουσία τους μέλη του «Πανός» με επικεφαλής τους Μ. Καλλιγέρη και Γ. Άνδρουτσόπουλο.

Στο μεταξύ από 26 Άπριλίου μέχρι 10 Μαΐου διάστημα, έγιναν οι προκηρυχθέντες για την 40ετία, αγώνες σκακιού. Στο σκακιστικό τουρνουά μεταξύ των σκακιστικών Όμιλων, Καλλιθέας, Ο Φ.Ο.Ν., Άγ. Βαρβάρας και Κρυστάλλη, πρώτος ανεδείχθη ο Σκακιστικός Όμιλος Καλλιθέας με 19 βαθμούς και έλαβε το κύπελλο που αθλοθέτησε ο κ. Δ. Βλασσόπουλος, 2ος ανεδείχθη ο «Κρυστάλλης» με 13 β. τρίτος «Ο.Φ.Ο.Ν.», και 4ος ο Σ. Ο. Άγίας Βαρβάρας Στο ατομικό αγώνισμα πρώτος ανεδείχθη ο Έλ. Φλάσκος του Σ. Ο. Καλλιθέας και έλαβε το κύπελλο που αθλοθέτησε ο κ. Ν. Σταθάπουλος. Σε όλους τους σκακιστές που έλαβαν μέρος εδόθησαν αναμνηστικά διπλώματα της 40ετίας. Στο πρωτάθλημα μεταξύ των Σκακιστών του «Κρυστάλλη» πρώτοι ανεδείχθησαν οι Θ. Άσθε στόπουλος και Ν. Σταθάπουλος με 8 β. και έλαβαν τα κύπελλα που αθλοθέτησαν ο κ. Δήμος Νούσιος και η κ. Φωτ. Τσιλιόπουρα.

Στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων έγινε στις 26 Μαΐου στα έντεκα κτήριά μας Κινηματογραφική βραδυά με μια σειρά από έγχρωμες ταινίες από εορταστικές και άλλες τουριστικές και δροειβατικές εκδρομές του «Κρυστάλλη». Τις ταινίες πρόβαλε το μέλος του Συνδέσμου κ. Έλευθ. Γκρανικός.

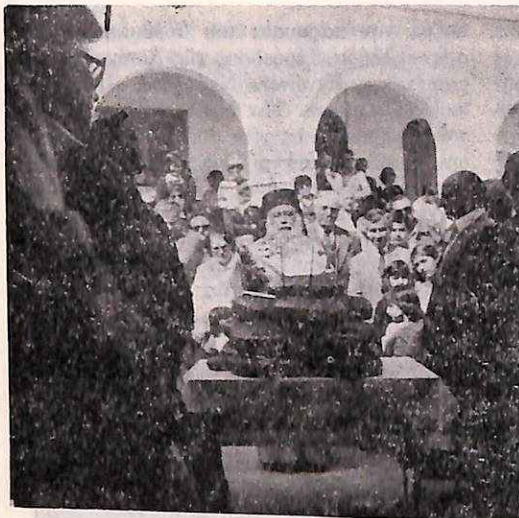
Τελευταία εκδήλωση ήταν η δεξίωση της Πέμπτης 2 Ίουνίου στα έντεκα κτήριά μας προς τιμήν του Διοικ. Συμβουλίου της Ο.Ε.Σ.Ε. και των Προεδρείων των εκδρομικών σωματείων Άθηνων—Πειραιώς. Ήταν μια ώρα φιλική συγκέντρωση και γνωριμία μεταξύ των παραγόντων του εκδρομισμού. Την εορτή μας αυτή ετιμή-

σε με την παρουσία του ο ευρισκόμενος στην Ελλάδα, Πρόεδρος της Διεθνούς Όμοσπονδίας Ξενώνων Νεότητος, Βέλγος κ. Πιέτ Κίμζεκε. Τόν ψηλό ξένο μας και τους εκπροσώπους των αδελφών σωματείων χαιρέτησε ο Πρόεδρος του «Κρυστάλλη» Ν. Άνδρουτσος, ο οποίος στη συνέχεια απένευσε τιμητικές πλακέτες της 40ετίας του «Κρυστάλλη» στους: Τάσο Ζάππα Άνδρον του Συνδέσμου Έλλήνων Λογοτεχνών, λάτρην της υπαίθρου και της θάλασσας, για την πολύχρονη πολύτιμη προσφορά του στην φυσιολατρία. Ξε-

Ο κ. Πέτρος Γλάζος και ο κ. Γιώργος Μετσόλης ενώ απαγγέλει

νοφ. Μπαμπούρα, Πρόεδρο της Ο.Ε.Σ.Ε., σαν αναγνώριση των προσπαθειών του για την ανάπτυξη της φυσιολατρίας και της Όρειασίας. Βάσο Κωνσταντινόπουλο, δημοσιογράφο, τέως πρόεδρο της Ο.Ε.Σ.Ε. και συνεργάτη του περιοδικού μας, Γιώργο Μετσόλη, ποιητή και ήθοποιό, πάντοτε πρόθυμο συμπαράστατη στις πνευματικές εκδηλώσεις του «Κρυστάλλη», Μιχάλη Περάνθη, λογοτέχνη-συγγραφέα και αυθεντικό διογράφο του Κώστα Κρυστάλλη, συμπαράστατη σ' όλες τις τιμητικές εκδηλώσεις μας για τον πονεμένο ποιητή του βουνού. Δημήτρη Βλασσόπουλο, ιδρυτικό μέλος και επί σειρά ετών Πρόεδρο του «Κρυστάλλη» για τη συνεχή επί 40 χρόνια προσφορά του στη φυσιολατρία και στο Σύνδεσμο. Σταύρο Κιουρτζή,

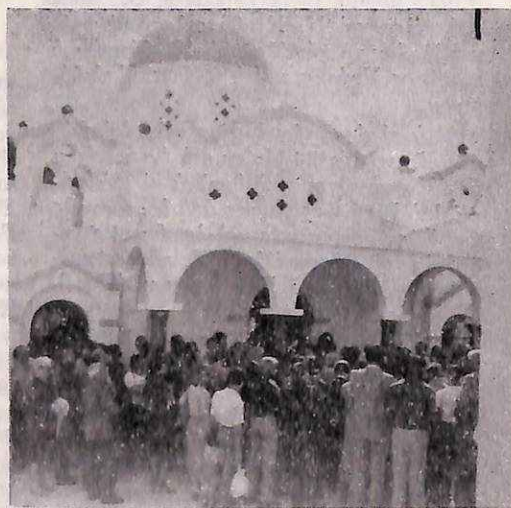

Βάσος Κωνσταντόπουλος και ο κ. Γιώργος Μετσόλης.

Μετά τους χαιρετισμούς, προσεφέρθησαν στους καλεσμένους μας, από τις κυρίες και δεσποινίδες του Δ.Σ., μεζέδες με αναψυκτικά, όπου όλοι μαζί, στις δρόδροσες βεράντες μας περάσαμε λίγες χαρούμενες βραδυνές ώρες με μουσική και τραγούδια από το στερεοφωνικό μηχανήμα του Συνδέσμου.

Το Δ.Σ. του «Κρυστάλλη» εκφράζει και από τις στήλες αυτές τις ευχαριστίες του σε όλους εκείνους που έτιμησαν τις εκδηλώσεις μας.

**‘Από την έορταστική έκδρομη της 40ετίας.
Δοξολογία στην ‘Ιερὰ Μονή Βδαγγελισ-
στρίας (Σγουρδών)**

έπιλεκτο μέλος του «Κρυστάλλη», για το μεγάλο του ενδιαφέρον και τη θερμότητα της αγάπης στο Σύνδεσμο. Καίτη Τσόλα, ‘Αντωνή ‘Αντίπα, και Χρήστο ‘Αργαλιά, δραστήρια μέλη του «Κρυστάλλη», για τις ακαταπρόσβλητες προσπαθειές τους στη πρόοδο του Συνδέσμου μας.

Μετά την άπονομή έδωσαν χαιρετισμούς, ο Πρόεδρος της Δεθνοῦς ‘Ομοσπονδίας Ξενώνων Νεότητος, κ. Πιέτ. Κίμζεκε, ο Πρόεδρος της Ο.Ε.Σ.Ε. κ. Ξεν. Μπαμπούρας, ο κ. Δ. ‘Αντίπας εκ μέρους του «Φοίβου» ‘Αθηνών, ο κ. Τ. Γεωργόπουλος του ‘Ομίλου ‘Αμαρουσίου, ο κ. Χρ. Γιαννιλάτοπουλος του «Φυσιολάτρη», ή κ. Χαμιόδρακα του «Αττικῶν» (προσέφερε ωραία ανθοδέσμη), ο κ. Ι. Χ. ‘Αντωνίου του Φυσιολ. ‘Ομίλου Παγκρατίου (προσέφερε ωραιότατη γλάστρα ‘Ορτανσίας), ο κ. Τότσικας του ‘Ομίλου Φίλων ‘Ακτής (προσέφερε τιμητικό δίπλωμα), ο κ. Γ. Καρράς του «Ζήνωνος» (προσέφερε ωραιότατη γλάστρα με ένθη Κρότον), ο κ. Τ. Δρίτσας του Φ.Ο.Π. ο κ. Κ. Ροΐδης του «Πεζοπορῶν» ο κ. Τάσος Ζάππας, ο κ.

Επιστολές που λάβαμε

Γλυφάδα ‘Απρίλης 1977

‘Αγαπητοί μου φίλοι του «Κρυστάλλη».

Αισθάνομαι την ανάγκη να σας γράψω και να σας πω ότι μιὰ στιγμή χαράς για μένα είναι κι αυτή που λαβαίνω το περιοδικό του Συνδέσμου μας. Και την περιμένω ανυπόμονα αυτή τη στιγμή. Είναι ή ώρα που με χαρά μαθαίνω για τα νέα και την προκοπή του «Κρυστάλλη». Είναι ή στιγμή καθώς το διαβάζω που με συνδέει μ’ εσάς αλλά και με τα περασμένα. Είναι ή ώρα καθώς ή μνήμη ανασκαλίζεται και με φέρνει πίσω σε όμορφες και αξέχαστες μέρες.

Σήμερα όμως που πήρα το γιορταστικό τεύχος (για τα 40 χρόνια) του «Κρυστάλλη» ξαφνιάστικα.

Αυτό το περιοδικό είναι κάτι άλλο...

Και για να πω την αλήθεια, καθώς επαγγελματικά προέρχομαι από τον κλάδο των γραφικών τεχνών, καθώς το ξεφύλλιζα χωρίς να διαβάζω ή έκπληξη, όταν έφτασα στο τέλος, είχε μετατραπεί σε θαυμασμό. ‘Αρτια έκδοση από κάθε άποψη. Καλοτυπωμένο έγχρωμο περιοδικό σε ‘Οφσετ και ‘Ιλουστράσιόν χαρτί είναι αξιοπρόσεκτο υπόδειγμα, άριστη τυπογραφική δουλειά.

Πραγματικά, αγαπητοί φίλοι, όμοιο του δεν έχω δει άλλο, όσον αφορά τον φυσιολατρικό τύπο. Κι αυτό σας τιμά. Και είναι τιμή όχι μόνο για σας που μοχθήσατε για αυτή τη μοναδική, και ανεπανάληπτη έκδοση για τους φυσιολατρικούς όμιλους, αλλά τιμά γενικά όλη τη φυσιολατρική οικογένεια.

Καθώς τώρα διαβάζω για τα 40 χρόνια, ή μνήμη μου γυρίζει πίσω στα 1945. Τότε, με τον αείμνηστο Παντελή Μυλωνά, τον Γιάννη Καλαμάτα, το Τζήμη Βλασσόπουλο και με τα γραφεία στο υπόγειο του Μπουρνάκη, θυμάμαι πάλι, που τρέχαμε και πασχίζαμε να βρούμε τυπογραφείο για να τυπώσουμε το πρώτο μεταπολεμικό μας περιοδικό. Αυτό του Μάη του 1945 με το ΕΜΠΡΟΣ σαν κύριο άρθρο.

Και ήταν τόσο φτωχά τα μέσα τότε, αλλά ήταν και τόσο πλούσιος ο ένθουσιασμός και ή τόλημη μας.

Έτσι, ξανανάψαμε εκεί στον Πειραιά την φωτιά που λάμπει και φωτίζει τόσο κόσμο να αγαπά και να λατρεύει το υπαιθρο, τη φύση, αυτή την υπέροχη ‘Ελληνική φύση που αγκαλιάζει την ‘Ελληνική Πατρίδα.

Σας συγχαίρω φίλοι μου, από την καρδιά μου. Και σας συγχαίρω ακόμα γιατί με ανιδιοτέλεια κοπιάζεται και συνεχίζεται επάξια τον δρόμο που οδηγεί στην εκπλήρωση όσων όραματίστηκαν οι ιδρυτές του «Κρυστάλλη».

Με αγάπη και φυσιολατρικούς
χαιρετισμούς
ΣΤΑΥΡΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ

**Πρός το Διοικ. Συμβούλιο του
«Κρυστάλλη».**

Φίλοι μου,

Με μεγάλη χαρά και βαθειά συγκίνηση παρέλαβα απ’ τον παλαίμαχο μαχητή της υπέροχης Κρυσταλλικής ιδέας, κ. Δημ. Βλασσόπουλου, την τιμητική διάκριση, που είχατε την καλωσύνη να μου άπονειμέτε.

‘Η ενέργειά Σας αυτή φανερώνει την ψυχική άρχοντιά και την ευγένεια, που στολίζουν τα μέλη του Συμβουλίου.

‘Η υπέροχη Κρυσταλλική ιδέα, που τόσο ζηλευτά την υλοποιείτε και την μεταλαμπαδεύετε, είναι, στην εποχή μας, ένα παρήγορο και έλπιδοφόρο μήνυμα προς τον ταλαιπωρημένο άνθρωπο. Δεσμώτης, ο ταλαιπώρος «σύγχρονος» άνθρωπος, επάνω στο συμπαγές και κακόγουστο τεχνοκρατικό κατασκευασμά του και πολιτρκιμένος απ’ τη σύγχυση και αντιφατικότητα, που, σαν δηλητηριασμένη όμιχλη, τον πνίγει και τον άργασκοτώνει, αναζητεί την φύση: τις άδούλωτες και έλατοσκέπαστες κορφές: τ’ άδιάβαστα απ’ τους εύωδιασμένους θάμνους και τ’ αγκαθωτά παλιούρια ρουμάνια: τις δροσόλουστες και

πλατανοσκέπαστες πηγούλες· τ' άφροστε-
φανωμένα άκρογιάλια· γυρεύει ν' άκούση
τά θελκτικά τραγούδια των πουλιών· τον
παραπονιάρη γκιώνη· την νυκτερινή συμ-
φωνία του γρύλλου· τον κοασμό του πο-
νηροβάτραχου. Άναζητεί την φύσι στην
μυστηριώδη σύνθεσι της, μά και στη με-
ταφυσική της προέκτασι, διá νά συλλάβει
έτσι το μεγαλείο τής ζωής.

Γιατί με την φύσι και άπ' τή φύση θά
όδηγηθή νά συναντήση και τον παντοδύνα-
μο Δημιουργό της, άπό τον όποιον άποξε-
νώθηκε ό ταλαίπωρος Δεσμώτης !

Έτσι ό «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ» προσπαθεί
νά άποδεσμεύση τον Δεσμώτη και νά τον
όδηγήση ξανά στον χαμένο παράδεισο, ά-
φου Θεός και Φύσις ήμπορούν νά χαρίσουν
στον άνθρωπο την ποθητή εύτυχία και νά
τόν... ήμερέψουν!

Φίλοι μου, σάς ζητώ συγγνώμη.

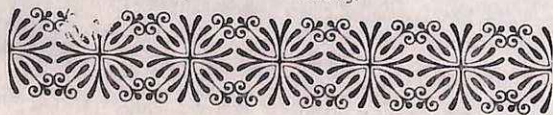
Ή Κρυσταλλική Ίδέα με παρέσυρε σέ
νοσταλγικές περιπλανήσεις. Μά... σείς
φταίτε. Καί γι' αυτό Σας τό φταίξιμο
Σάς ευγνωμονώ.

Ή ΤΙΜΗΤΙΚΗ Σας διάκρισι είναι κι'
ένα κίνητρο άγώνος στην πολιτιστική και
άνθρωπιστική σας προσπάθεια. Κι' άφου
μέ κρίνετε ικανό γιά μιá τέτοια έπιστρά-
τευσι, την άποδέχομαι μ' ένθουσιασμό.

Με άγάπη και έκτίμησι

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Μ. ΜΠΑΤΙΣΤΑΤΟΣ

Γυμνασιάρχης - Θεολόγος

Πρός τό

Διοικητικόν Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου

«Κρυστάλλης»

Ή γνωριμία μου μέ τό σύλλογο «Κρυ-
στάλλης» και τό έκλεκτό φυσιολατρικό πε-
ριοδικό του συλλόγου σας, μου έδωσε την
εύκαιρία νά διαπιστώσω σέ βάθος, τό ύ-
γειές πνεῦμα των ανθρώπων που τό άπο-
τελούν.

Τό έργον του συλλόγου σας άντικα-
τοπτρίζει συν τοις άλλοις λογοτεχνική και
καλλιτεχνική ευεξία, και πιστεύω ότι ό
σκοπός του έχει επιτύχει άνθρωπιστικά
ιδανικά, που τόσο έχει άνάγκη ή σημερι-
νή μας κοινωνία.

Εύχομαι όπως τό εκπαιδευτικόν σας
έργο, άντηχεί παντού και παραδειγματί-
ζει νοσηρές μάζες ανθρώπων, που μόνο
την ύλη γνώρισαν σαν ιδανικό τής ζωής.

Τερενς Εδθύμιος Ντρέκης

Δ)ντής Πατραϊκού Ώδείου

Πάτρα 23)5)77

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

Συνέχεια από τη σελίδα 17

Είναι γεγονός ό σύλλογος αυτή
την εποχή έχει προβλήματα μέ την
στράτευση των Σκακιστών Έγγλέζου και
Λεβεντέρη τους όποιους θά στερηθή και
αυτή τη χρονιά. Παρά ταῦτα ή ομάδα
του «Κρυστάλλης» έχει τή δύναμη νά ά-
νεβή, 3 χρόνια μετά την ιδρυσή της, στην
Α' Κατηγορία του Πρωταθλήματος Έλ-
λάδος.

Ή κίνηση τοῦ Συνδέσμου

Ή κίνηση του Συνδέσμου μας δέν
γράφτηκε στο προηγούμενο τεῦχος, που
ήταν πανηγυρικό, άφιερωμένο στην Ιστο-
ρία των 40 χρόνων του «Κρυστάλλης».

Έτσι άναγκαζόμαστε στο τεῦχος αυτό
νά γράψουμε σέ συντομία την κίνηση Ία-
νουαρίου - Ιουνίου γιά νά πληροφορη-
θούν όλα τά μέλη του «Κρυστάλλης».

Και ξεκινάμε από τή γιορτή τής πί-
τας. Ή γιορτή τής Βασιλόπιτας που
έγινε στις 9 Ίανουαρίου στο Λαγονήσι
είχε έξαιρετική επιτυχία. Έλαβαν μέρος
335 μέλη και φίλοι του «Κρυστάλλης». Τυ-
χερός του χρυσού νομίσματος του Συνδέ-
σμου ήταν ό κ. Άντ. Σέρφος. Στη γιορτή
αυτή, όπως κάθε χρόνο, έτσι και έφέτος
δόθηκαν έπαθλα στα μέλη που είχαν τις
περισσότερες έκδρομές στο χρόνο που πέ-
ρασε. Τιμήθηκαν οι : Τάσος Ριζό-
πουλος, Άντ. Γαβρηλίδης, Χρ. Κροτό-
πουλος, Μαρία - Καίτη Τσόλα και Μ.
Κερκέτσου γιά τις δρεβατιζές έκδρομές
και Ι. Τσόλας, Παν. Τσιλιόπιερας, Τασ.
Άλιπράντη και Λένα Γιωού γιά τις του-
ριστικές έκδρομές.

Ό έφετεινός αποκριάτικος χορός μας,
όστερα από πολλά χρόνια δόθηκε στην αί-
θουσα του ξενοδοχείου «Κίνγκ - Μίνως»,
στις 12 Φεβρουαρίου. Ή επιτυχία του
ξεπέρασε κάθε προηγούμενο κυρίως στο
οικονομικό μέρος και τό κέρφι, όπως πάν-
τα, ήταν μεγάλο και κράτησε μέχρι τις
πρωινές ώρες.

Τό βράδυ τής Τετάρτης 2 Φεβρουα-
ρίου έγινε στη Λέσχη μας κινηματογρα-
φική προβολή, ώρας έγχρωμης ταινίας
άπό τή γιορτή του Χριστουγεννιάτου
δέντρου. Ή λήξη και ή προβολή ήταν του
Μάριου Ξύδη.

Στις 14 Φεβρουαρίου στην αίθουσα
του Πειραιζού Συνδέσμου πραγματοποιή-
σαμε με συνεργασία του Ήπειρωτικού
Συνδέσμου Πειραιώς και του Πειραιζού
Συνδέσμου τμητική εκδήλωση γιά τά 40

χρόνια πνευματικής δημιουργίας του Μι-
χάλη Περάνθη.

Μίλησε ό λογοτέχνης Μανόλης Ρούνης
και άπήγγειλαν ή Έλένη Νενεδάκη και ό
Γιώργος Μετσόλης. Ή εκδήλωση είχε
έξαιρετική επιτυχία.

Η ΕΚΔΡΟΜΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΗ.

Την Πρωτοχρονιά στην Πάρνηθα, στο
εκκλησάκι των Ταξιαρχών κάτω από τή
κορυφή Όρνιο, κάπνισε ή πίττα των δρει-
βατών. Τυχερός του νομίσματος ήταν ό
κ. Άθ. Φωτάκης. Έλαβαν μέρος 78 ά-
τομα.

♦ Των Θεοφανείων 5-6 Ίανουαρίου
45 άτομα πήγαν στην Άγόριανη. 14 δ-
ρειβάτες μας άνέβηκαν στη Λιάκουρα.

♦ 16 Ίανουαρίου. 32 άτομα έλαβαν
μέρες στην εκδρομή Άμάρινθος - Εδβοί-
κός Όλυμπος. 10 δρειβάτες άνέβηκαν
στην κορυφή του βουνού.

♦ 23 εκδρομείς άπόλασαν μιá κανισόρ-
για θανιάσια διαδρομή από τό Πολύδρο-
σο μέχρι τό χιονοδρομικό κέντρο Πεσινέ,
την Κυριακή 23)1.

♦ Τό τρίτερο τής αποκριάς 19-21)2,
54 εκδρομείς πήγαν στην Έλάτη - Πεε-
τόλη - Νεραϊδοχώρι και 25 στη Ζήρεια.

♦ Τή Καθαρή Δευτέρα, 48 άτομα έκα-
ναν κύκλωνα στηπαράλία Κόβορος.

♦ Στην Πάρνηθα περάτησαν όλη
την ήμέρα τής Κυριακής 27)2 και επέ-
στρεψαν από τή Χασία, 12 πεζοπόροι
μας.

♦ Στις 6 Μαρτίου, 32 εκδρομείς πήγαν
στη Μονή Εύαγγελιστρίας, 10 δρειβάτες
άνέβηκαν στην κορυφή Ζαγαρά.

♦ 47 άτομα έλαβαν μέρος στην εκδρο-
μή Λίσταμο - Άντίκυρα την Κυριακή
13)3.

♦ 20)3. Σπήλαιο Κουτοῦνα, άτομα 52.

♦ Στην έορτή τής Ο.Ε.Σ.Ε. στις 25

Μαρτίου, στο Χιλιμόδι πήραν μέρος 26 άτομα. Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου μας κατέθεσε δάφνιο στεφάνι στη προτομή του Νικητάρ.

♦ Περίφημη ήταν η τριήμερη (25-27 Μαρτίου) μικτή τουριστική - ορειβατική εκδρομή στα Γιάννινα — Μονοδέντρο — Καλπάκη — Κόννιτσα — Μετέωρα και η ορειβατική στο Μιτσικέλι και Τόμαρος, όπου ανέβηκαν και τις δύο κορφές 12 ορειβάτες.

♦ 7—12)4, έγιναν 2 Πασχαλινές εκ-

με 40 άτομα.

♦ Στις 15 Μαΐου πραγματοποιήθηκε η γιορταστική εκδρομή της 40ετίας του «Κρυστάλλη» στη Μονή Ευαγγελιστρίας — Σικάμιο — Ωρωπού, έλαβαν μέρος 220 άτομα.

♦ Τò τριήμερο της Αγίας Τριάδος, ένα μικρό πούλιαν με 20 εκδρομείς πήγαν στο πανέμορφο χωριό Δροσπηγή — Αρτας. 3 ορειβάτες μας ανέβηκαν στη δύσκολη και βραχώδη κορυφή Καταφίδι των Τζουμέρκων.

Στην κορυφή Λάκουρα του Παρνασσού (6-1-77)

δρομείς με 2 πούλιαν γεμάτα, ή μια στη Ν. Δ. Πελοπόννησο μέχρι τα σπήλαια Δυρού και ή άλλη στη Ζάκυνθο.

♦ Στη δωρεάν εκδρομή για τα μέλη του «Κρυστάλλη» στις 17)4 στη Λίμνη Μαραθώνος — Μπάλα, έλαβαν μέρος 92 άτομα.

♦ 24)4, Μέγα Σπήλαιο — Αγία Λαύρα — Βουραϊκός, άτομα 32.

♦ Τò τριήμερο 30)4—2)5, έγιναν 2 εκδρομές : Γραμμένη — Όξυά, Άρτοτίνα — Βαρδούσια — Μουσούνιτσα με 21 άτομα κα Χάνι Μίχα — Καλάβρυτα

♦ 5 Ιουνίου, 49 άτομα πήγαν με βροχερό καιρό στο Λευκαντί.

♦ Σαββατοκύριακο 11-12)6, ένα πούλιαν με 43 άτομα, πέρασαν ένα ευχάριστο διήμερο στο αγαπημένο μας χωριό Περιστέρα.

♦ Κυριακή 19 Ιουνίου, Λουτράκι — λίμνη Βουλιαγμένης, άτομα 22.

♦ Τελευταία Κυριακή του Ιουνίου και ενώ τυπώνεται τò περιοδικό δέν έχουμε στοιχεία για την εκδρομή στον Τύμβο Μαραθώνος - παραλία - Αγ. Παντελεήμονος.

ΑΠΟΨΕΙΣ — ΣΧΟΛΙΑ — ΓΝΩΜΕΣ

Τιμητική εκδήλωση για τόν Γ Σταμπολή

Τα αδελφά σωματεία «Αττικός», «Ζήνων» και Όμιλος Άμαρουσίου, πραγματοποίησαν με έξαιρετική επιτυχία, την Πέμπτη 9 Ιουνίου στην αίθουσα της Αρχαιολογικής Έταιρίας, τιμητική εκδήλωση για τὰ 50 χρόνια πολυτιμής προσφοράς του Γιώργου Σταμπολή στον έκδρομισμό και στη πνευματική φυσιολατρία. Ήταν μια εκδήλωση πολύ επιτυχημένη που την παρηκολούθησαν μεγάλος αριθμός διανοουμένων και φυσιολατρών παλαιών και νέων. Όμιλησαν : ο Βουλευτής κ. Δ. Παπασπύρου, ο Δήμαρχος Πειραιώς κ. Τ. Βουλόμενος, ο κ. Κωστής Μεραναΐος, ο κ. Ήλ. Σιμόπουλος και ο κ. Μαν. Ρούνης. Όλοι οι όμιληταί έπλεξαν τò εγκώμιο του Γιώργου Σταμπολή ως ανθρώπου με τόν άκέραιο χαρακτήρα, ως ποιητή και φυσιολάτρη με τò πλούσιο έργο του και τή μεγάλη του συμβολή στο έκδρομικό κίνημα της χώρας. Μετά τις όμιλίες, πολλά έκδρομικά σωματεία απένειμαν στο Γιώργο Σταμπολή αναμνηστικά δώρα και τιμητικές διακρίσεις. Ο Σύνδεσμός μας τού απένειμε τήν τιμητική πλακέττα της τεσσαρακονταετίας τού «Κρυστάλλη», για τήν πενήντάχρονη πολύτιμη προσφορά του στον έκδρομισμό.

ΕΟΡΤΕΣ ΤΟΥ «ΠΑΝΟΣ»

Ο Φυσιολατρικός Σύνδεσμος «ΠΑΝ» επί τή συμπληρώσει πενήνταετίας από τής ιδρύσεώς του πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία δύο ώρες εκδηλώσεις στην αίθουσα τού Παρνασσού στις 3 Μαΐου και στην Μόλα της Πάρνηθας στις 8 Μαΐου. Ήταν δύο πολύ επιτυχημένες εκδηλώσεις τις οποίες παρηκολούθησαν πολλές εκατοντάδες φυσιολατρών και αντιπροσωπείες πολλών έκδρομικών σωματείων που συνεχάρησαν και ευχήθηκαν στον αγαπητόν «ΠΑΝ» να τὰ εκατοστήσει. Ο Σύνδεσμος μας πρόσφερε τιμη-

κή πλακέττα για τήν πλούσια πενήνταχρονη δράσι του.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΜΕΛΩΝ

Συγκινητική είναι ή προθυμία που δείχνουν πολλά μέλη τού Κρυστάλλη να ενισχύσουν με διάφορους τρόπους τόν Σύνδεσμο.

Έκτός τής οικονομικής ενισχύσεως τού περιοδικού μας με τò ποσό τών 16.900 δρχ. που προσέφεραν τò προηγούμενο τρίμηνο οι : Ν. Καρανίκας, Βλ. Χαραλαμπίδης, Γερ. Άπέργης, Τάσ. Ριζόπουλος, Στεφ. Παπαδόπουλος, Δ. Βλασσόπουλος, Ι. Λατζώνης και Γ. Παναγής, προσέφεραν τελευταία και οι Β. Παπαμεζέλοπουλος δρχ. 1000, Αικ. Άναγνωστοπούλου δρχ. 800, Ιωάν. Σουρής δρχ. 500, Τασία Άλυπράντη δρχ. 1000, και Θεοφ. Κανακίδης δρχ. 100, είχαμε επίσης και προσφορές σε είδη. Ο Μάρ. Ξύδης πρόσφερε με άφιέρωση για τὰ 40 χρόνια τού «Κρυστάλλη» ένα μεταλλικό ηλεκτρονικό ρολόϊ τοίχου, ιδικής του κατασκευής. Ο Πρόεδρος Ν. Άνδρούτσος πρόσφερε τις καινούργιες κουρτίνες για τή λέσχη μας. Ο Έλευθ. Γκραϊκός νέες έγχρωμες κινηματογραφικές ταινίες από έκδρομείς μας. Οί Δ. Νούσις Φωτ. Τσιλιβόπερα, Δ. Βλασσόπουλος, και Ν. Σταθόπουλος άθλοθέτησαν 4 κύπελλα για τò Σκακιστικό τουρνουά της 40ετίας που δόθηκαν στα μέλη τού «Κρυπας πρόσφερε τή μεγάλη τούρτα για τὰ γενέθλια τών 40 χρόνων τού «Κρυστάλλη» στη δεξίωση τών μελών. Η Φατούλα Τσιλιβόπερα πρόσφερε 35 κιλά κρασί επίσης για τή δεξίωση τών μελών. Ο Βαγ. γέλης Ρευκάκης πρόσφερε τούς άρτους της δοξολογίας στη γιορταστική μας έκδρομή στη Μονή Ευαγγελιστρίας. Ο Κώστας Μπκατσούλας φιλοτέχνησε με καλλιτεχνικά γράμματα τὰ διπλώματα της 40ετίας που δώθηκαν τὰ μέλη τού «Κρυστάλλη» και στους σκακιστές. Ο Α. δαμάντιος Ψυλλίδης συνέβαλε στην καλλιτεχνική έκτύπωση τών διπλωμάτων. Ο Δημ. Μπουτς, Πρόεδρος τού Συνεταιρισμού όρειθιτρόφων Άττικής πρόσφέ-

ρε στη γιορταστική μας έκδρομη 500 αυγά, που μοιράστηκαν (από 2) στα 220 άτομα της έκδρομης.

“Ολα αυτά τα έκλεκτα μέλη του Συνδέσμου, το Διοικητ. Συμβούλιο του «Κρυστάλλη» εύχαριστεί θερμότατα.

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ»

“Επese στην αντίληψή μας ότι μερικά μέλη του «Κρυστάλλη» δεν ανοίγουν καθόλου να διαβάσουν το περιοδικό του Συνδέσμου και άλλοι ρίχνουν μιὰ φευγαλέα ματιά. Λυπηρό φαινόμενο.

Θά θέλαμε να παρακαλέσουμε τα αγαπητά μας μέλη του «Κρυστάλλη» να δώσουν λίγο ενδιαφέρον και λίγη αγάπη στο περιοδικό μας, που εκδίδεται με πολλούς κόπους, θυσίες και έξοδα, να διαβάζουν με προσοχή τις έκδρομες, τα διάφορα θέματα, την όλη κίνηση του Συνδέσμου και να μās στέλνουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους και τις χρήσιμες υποδείξεις τους.

Γνωρίζουμε στα μέλη του «Κρυστάλλη» ότι το περιοδικό μας κυκλοφορεί μέσα στο πρώτο δεκάμηρο στους μήνες ‘Ιανουάριος, ‘Απρίλιος, ‘Ιούλιος και ‘Οκτώβριος. ‘Εάν στα διαστήματα αυτά δεν λάβουν το περιοδικό, παρακαλούμε να μās τo γνωρίσουν για να εξετάσουμε που όφειλται ή ανωμάλια αυτή.

‘Επίσης παρακαλούμε όταν γίνεται αλλαγή της διεύθυνσεως της κατοικίας να μās τo γνωρίσουν άμεσα.

‘Η ‘Επιτροπή του Περιοδικού

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

Το εξάμηνο που μās πέρασε γράφθηκαν στον «Κρυστάλλη» τὰ κάτωθι 33 νέα μέλη : Γαλανάκης ‘Ανδρ., Γεωργίου Γεώργ., Κουτσοφίου ‘Αννα, Γεωργίου Σεβα-

στή, Τσίμου Γεωργία, Νίκου Δήμητρα, Σάγκας ‘Ηρακλής, Γραικός ‘Ελευθέριος, Τσαρπαλή Δήμητρα, Θρασυβουλίδης Μιχ. Καλυδιώτης Γεώργ. Πάλης Ιωάν., Πάλλη Μαρία, Δανηλίδου ‘Ολυμπία, Μπαλάσκα Θεόδωρα, Χαλκέας ‘Ιωάννης, Λιακόπουλος Θεόδ. Φουρναράκης Γεράσ., Παναγής Γεωργ. Κακλέας Παναγ. Σαραντίτη Νατάσα, Σχοινόπουλος Π., Καλαϊτζή Αγάπη, Παλυζώης ‘Αθαν., Παναγιωτοπούλου Σεβαστή, Καρούση Δέσποινα, Χρυσικός Μιχ., Πανταλέων ‘Αλέξ. ‘Αναγνωστοπούλου Αικατ., Κοτομάτη Σοφία, Χειμωνίτσι Μαρίνα Παπαγιαννάκος Μηνās και Χασιώτου Παναγιώτα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

‘Η αγαπημένη μας Ρένα, κόρη του άειμνήστου φίλου και μέλους του Κρυστάλλη Παναγιώτη Φερλέμη, έτέλεσε στις 30 ‘Απριλίου, στην έκκλησία του ‘Αγίου Νικολάου, τους γάμους της με τον έξοιρτον νεόν κ. Περικλήν Γιαννόπουλον. Το Δ.Σ. του «Κρυστάλλη» και όλοι οι Κρυστάλληδες τούς εύχονται βίον εύτυχισμένον και χαρούμενον.

ΒΑΣ. ΙΘΑΚΗΣΙΟΣ

Μεγάλη θλίψη προξένησε στον ορειβατικό και φυσιολατρικό κόσμο, ο θάνατος του Βασ. Ιθακησίον, που ήλθε ξαφνικά από πώση στις 25 του Μάη. ‘Ο αιωνόβιος «Ζωγράφος του ‘Ολύμπου», έζησε τὰ περισσότερά του χρόνια στη σπηλιά του στον ‘Όλυμπο. ‘Ηταν πολύ αγαπητός στους ορειβάτες οι όποιοι όλοι σχεδόν τον συνόδευαν μέχρι την τελευταία κατοικία του. ‘Ας είναι αιώνια του ή μνήμη.

Οι αναχωρήσεις των έκδρομών μας γίνονται από τον Πειραιά προ των ‘Εντευκτηρίων του Συνδέσμου Γεωργίου Α’ και Κουντουριώτου. ‘Από την ‘Αθήνα προ του ξενοδοχείου «Κίγκ-Μίνως» Πειραιώς 1 (‘Ομόνοια).

Οι μετέχοντες των έκδρομών όφειλουν να βρίσκονται στην άφετηρία τουλάχιστον δέκα λεπτά προ της καθορισθείσης ώρας εκκινήσεως.

Για τούς νέους μέχρι 20 ετών το εισιτήριο μειωμένο κατά 20 %.

Τηλέφωνο ‘Αφετηρίας έξ ‘Αθηνών: Ξενοδοχ. Κίγκ-Μίνως 52.31.111 (Ρεσεψιόν)
Τηλέφωνο ‘Αφετηρίας εκ Πειραιώς: 41.72.202. Περίπτερον κ. Γ. ‘Ελευθερίου

Παιδιά μέχρι 10 ετών δεν πληρώνουν εισιτήριο εφ’ όσον δεν καταλαμβάνουν θέσι. ‘Από 10 ετών και άνω καταλαμβάνουν υποχρεωτικώς θέσιν και πληρώνουν εισιτήριο μειωμένο κατά 20 %.

‘Η δήλωση θέσεως στην έκδρομή γίνεται με απαραίτητη προκαταβολή.

‘Η προκαταβολή δεν επιστρέφεται σε περίπτωση άκυρώσεως της θέσεως.

Πέμπτη 14 ‘Ιουλίου ώρα 9 μ. μ.

Στις οδόδροσες θεράντες της Λέσχης μας

ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΠΑΓΩΤΟ

Με δηλώσεις συμμετοχής μέχρι το δράδυ της Τετάρτης

Σαββατοκύριακο 9-10/7/77

‘Εκδρομή 2199

ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟ

(Ρηλάς στο ΣΙΚΥΩΝ ΜΠΗΤΣ)

Σάββατο 9)7. ‘Αναχώρηση στις 3.30 μ. μ. με ποίμνιαν για Κόρινθο — Ευλόκαστρο. Τακτοποίηση στα θαυμάσια Μπακαλούς της πενιφόφυτης άκτής του ΣΥΚΙΩΝ ΜΠΗΤΣ. Φαγητό — Διανυκτέρευση Κυριακή 10)7. Παραμονή στη θαυμάσια ιδιόκτητη πλάζ του Στανών Μπήτς για μπάνιο και ανάπαυση. Μεσημερινό φαγητό — ανάπαυση και τo απόγευμα αναχώρηση για την επιστροφή.

‘Εξοδα δραχ. μέλη 550 μη μέλη 600. ‘Αρχηγός — η Κα Καίτη Τσόλα
Σ’τὰ έξοδα συμπεριλαμβάνονται : Ποίμνιαν, Διανυκτέρευση σε δίλκινα Μπακαλούς 2 πλήρη γεύματα και πρωινό.

Κυριακή 17)7)77

Έκδρομή 2200

ΔΗΛΕΣΙ - ΜΟΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ - ΣΥΚΑΜΙΝΟ

Αναχώρηση το πρωί στις 7.30' από τα Γραφεία μας με Πούλμαν για το Δήλεσι (χλμ. 73). Μπάνιο στην όμορφη παραλία. Μετά το μπάνιο μετάβαση με το πούλμαν στη Μονή Ευαγγελιστρίας για φαγητό και ανάπαυση. Έπιστροφή το απόγευμα στις 6 για Πειραιά με ενδιάμεση στάση στη παραλία του Ώρωπού.

Πιθανά έξοδα δρχ. 135. Αρχηγός ό κ. Χρ. Μάνδρος.

20 - 30)7)77

Έκδρομή 2201

**ΔΕΚΑΗΜΕΡΗ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ
ΣΕ ΒΟΤΝΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ — ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**
Πληροφορίες στα Γραφεία μας

Σάββατο 23)7)77

Έκδρομή 2202

Αρχαίο Θέατρο ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Παρακολούθηση της τραγωδίας ΕΛΕΝΗ του Εϋριπίδη

Αναχώρηση στις 3 μ.μ. με πούλμαν για διώρυγα Κορίνθου παραλία Άμυρής. Παραμονή 1½ ώρα για μπάνιο, και συνέχεια μετάβαση με το πούλμαν στο Λιγουριό — Θέατρο Έπιδάυρου. Μετά την παράσταση αναχώρηση για την επιστροφή.

Πιθανά έξοδα δρχ. 185. Αρχηγός ό κ. Αντ. Αντύπας.

Κυριακή 31)7)77

Έκδρομή 2203

ΒΙΛΛΙΑ - ΠΟΡΤΟ ΓΕΡΜΕΝΟ

Αναχώρηση το πρωί στις 8 με πούλμαν για τα Βίλλια — Πόρτο Γερμενό. Παραμονή όλη την ημέρα για μπάνιο. Έπιστροφή στις 5 μ. μ. με στάση στα Βίλλια.

Πιθανά έξοδα δρχ. 120. Αρχηγός ό κ. Δημος Νούσιος.

Κυριακή 7)8)77

Έκδρομή 2204

ΧΑΛΙΑ - ΣΚΟΡΠΟΝΕΡΙΑ

Αναχώρηση το πρωί στις 7.30' με πούλμαν για Χάλια και συνέχεια στην όμορφη παραλία Σκορπονέρια. Παραμονή για μπάνιο. Το απόγευμα στις 5.30' αναχώρηση για Χαλκίδα, παραμονή 1 ώρα και επιστροφή στο Πειραιά.

Πιθανά έξοδα δρχ. 135. Αρχηγός ό κ. Ι. Τσόλας.

Σάββατο - Δευτέρα 13 - 15)8)77

Έκδρομή 2205

Ο Λ Υ Μ Π Ο Σ

Πανελλήνια συγκέντρωση ορειβατών
Πληροφορίες στα Γραφεία μας

Σάββατο - Κυριακή 20 - 21)8)77

Έκδρομή 2206

Αρχαίο Θέατρο ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Παρακολούθηση της Κωμωδίας ΑΧΑΡΝΗΣ του Άριστοφάνους

Σάββατο 20)8 Αναχώρηση στις 3.30' μ. μ. με πούλμαν για διώρυγα Κορίνθου — Λιγουριό — Θέατρο. Παρακολούθηση της κωμωδίας ΑΧΑΡΝΗΣ και μετά την παράσταση στο Λιγουριό. Διανυκτέρευση.

Κυριακή 21)8 Αναχώρηση για παραλία Άλμυρής, παραμονή για μπάνιο και φαγητό. Το απόγευμα αναχώρηση για την επιστροφή.

Πιθανά έξοδα δρχ. 235. Αρχηγός ό κ. Ν. Ανδροῦτσος.

Σαββατοκύριακο 27 - 28)8)77

Έκδρομή 2207

(Πανσέληνος)

ΓΙΑΝΝΙΝΑ - ΣΥΡΡΑΚΟ

Γιορτή αποκαλυπτηρίων χάλκινης προτομής Κώστα Κρυστάλλη

Η ματαιωθείσα πέρσι για τεχνικούς λόγους γιορτή των αποκαλυπτηρίων της προτομής Κώστα Κρυστάλλη στο Συρράκο, ή «Ερανική Έπιτροπή του Άνδριάντος Κ. Κρυστάλλη» μᾶς γνωρίζει ότι θά γίνει η γιορτή στις 23 Αυγούστου. Για το σκοπό αυτό ο Σύνδεσμός μας πραγματοποιεί έκδρομή την ὥς ἄνω ημερομηνία.

Λεπτομέρειες, πληροφορίες, στα Γραφεία μας.

Έπικεφαλής της έκδρομής το Δ. Σ.

Σαββατοκύριακο 10 - 11)9)77

Έκδρομή 2208

ΑΚΡΑΤΑ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

(Γιορτή του φασολιού)

Αναχώρηση το Σάββατο στις 3 μ. μ. με πούλμαν για διώρυγα Κορίνθου — Ακράτα — Περίστερα (χλμ. 190). Διανυκτέρευση.

Κυριακή 11)9 Διήμευση στο όμορφο και αγαπημένο μας χωριό με τους φιλόξενους κατοίκους. Το μεσημέρι θά γίνει η γιορτή της συγκομιδής

τοῦ φασιολοῦ. Τὸ ἀπόγευμα στίς 4 ἀναχώρηση γιὰ τὴν ἐπιστροφή με ἐνδιάμεση στάση.

Πιθανὰ ἔξοδα δρχ. 125.— Ἀρχηγὸς ὁ κ. Ἀρης Τσαντζαρίδης.

Σαββατοκύριακο 17 - 18)9)77

Ἐκδρομὴ 2209

ΚΡΑΝΙΔΙ - ΠΟΡΤΟ ΧΕΛΙ - ΚΟΣΤΑ - ΣΠΕΤΣΕΣ

Ἀναχώρηση 3 μ. μ. με πούλμαν γιὰ διώρυγα Κορίνθου — Κρανίδι — Πόρτο Χέλι — Κόστα. Διαπεραίωση στίς Σπέτσες. Διανυκτέρευση.

Τὴν Κυριακὴ παραμονὴ στίς Σπέτσες. Ἀναχώρηση γιὰ τὴν ἐπιστροφή τὸ ἀπόγευμα.

Ἔξοδα κατὰ τὴν δόλωση. ... Ἀρχηγὸς ὁ κ. Χάρης Προδρομίδης.

Σαββατοκύριακο 24 - 25)9)77

Ἐκδρομὴ 2210

ΜΟΝΗ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ - ΚΟΥΚΟΣ

(Παρνασσὸς)

Σάββατο 24. Ἀναχώρηση στίς 3 μ. μ. με πούλμαν γιὰ Λεβάδεια—Δαύλεια (χλμ. 142). Διανυκτέρευση. Πολὺ πρωΐ πρὶν Κυριακῆς ἡ ορειβατικὴ ομάδα θὰ κάνει ἀνάβαση ἀπὸ τὴ Μονὴ Ἱερουσαλὴμ στὴ κορυφὴ τοῦ Παρνασσοῦ Κούκος (ὕψ. 2112 μ.) Ἡ τουριστικὴ ομάδα θὰ ἐπισκεφθῇ τὴ Μονὴ Ἱερουσαλὴμ. Ἀναχώρηση καὶ τῶν δύο ομάδων ἀπὸ τὴ Δαύλεια τὸ ἀπόγευμα στίς 5 γιὰ τὴν ἐπιστροφή.

Πιθανὰ ἔξοδα δρχ. 165. Ἀρχηγὸς ὁ κ. Γεώργιος Κυριακίδης.

Κυριακὴ 2)10)77

Ἐκδρομὴ 2211

ΜΕΝΔΕΝΙΤΣΑ

Ἀναχώρηση τὸ πρωΐ στίς 7.30 με πούλμαν γιὰ τὸ χωριὸ Μενδενέτσα. Παραμονὴ ὅλη τὴν ἡμέρα.

Πιθανὰ ἔξοδα δρχ. 160. Ἀρχηγὸς ὁ κ. Λένα Γλυνοῦ.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡ. 6

Κ. ΜΑΡΙΟΥ ΞΥΔΗ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2		Κ								
3					Ρ					
4			Σ						Υ	
5										
6							Τ			
7			Α							
8			Λ							Λ
9										
10			Σ						Η	

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ : 1.— Ὁ ἀσχολούμενος εἰδικῶς μετὰ τὴν ἀγωγή τῶν παιδῶν. 2.— Ὁ ἐκτελὼν ἐπικίνδυνα γυμνάσματα. 3.— Μία ἀπάντησις — Ἀκτωτήριον τῆς Πελοποννήσου. 4.— Ἀντιστρόφως πρόθεσις μετὰ θηλυκὸν ἄρθρον δημοτικῆς — Ἡ.... ἀρχὴ τοῦ ἀτμοῦ — Ἀρχικὰ αὐτοκ)των τοῦ Δημοσίου. 5.— Ὁ τρίτος φθόγγος τῆς κλίμακος στὴν ἐκκλησ. Βυζαντινὴν μουσικὴν ἀντίστοιχος πρὸς τὸ Φα τῆς εὐρωπαϊκῆς — Τρία γράμματα ἀπὸ τὴν λέξιν ΒΑΣΙΚΟΣ (τὸ α' εἶναι Β) — Χρυσὸς εἰς ξένην γλῶσσαν. 6.— Ἡ.... ἀρχὴ τῆς ὑδροστατικῆς — Γραμμογραφημένα χαρτιά εἰδικοῦ προορισμοῦ. 7.— Πρόσστιον τῶν Ἀθηνῶν πρὸ τοῦ ΔΙΟΝΥΣΟΥ — Ξενικὴ μονὰς μήκους εἰς Αἰτιατικὴν. 8.— Τρία συνεχόμενα γράμματα — Τέσσαρα γράμματα ἀπὸ τὴν λέξιν ΤΣΑΚΙΡΗΣ (α' καὶ β' εἶναι ΤΚ) 9.— Ἡ.... ἀρχὴ τοῦ ΚΤΕΙΝΩ — Ἡ ἰδιότης καθ' ἣν πρόσωπον ἐκτιθέμενον εἰς τὴν μόλυνσιν μικροβίου δὲν ὑφίσταται αὐτὴν. 10.— Μι-

κρὰ ἑκτασις γόνιμος εἰς τὴν ἔρημον. — Τρία γράμματα ἀπὸ τὴν λέξιν ΣΗΜΕΙΟΝ (τὸ α' Σ).

ΚΑΘΕΤΩΣ : 1.— Ἦτο τὸ περιοδικὸ τοῦ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ» τῶν 40 χρόνων (δημοτ.) 2.— Ὑπερόπτης ὑπερήφανος (οὐδέτ. Πληθ)κοῦ 3.— Τὸ οὐράνιον τόξον μετὰ τὴν βροχὴν. — Ἀντίστροφα καὶ ἀνορθόγραφα διαφημιζόμενον εἶδος στὸ περιοδικό μας. 4.— Προστακτικὴ προσευχῆς μας (χωρὶς τὸ Σ) — Αἱ μὴ βραβευθεῖσαι εἰς Αἴτ)κὴν Πληθ)κοῦ. 6.— Αὐτὸ δέν.... ὑπάρχει πλέον εἰς τὰς ἐορτὰς τῶν Ἀπόκρεω. 7.— Συγκοινωνιακὸν ὄχημα ὄχι ἀστικόν. 8.— Ἄλλη λέξις τοῦ ἐδάφους εἰς Αἴτ)κὴν — Ὑδροβιον ἐρπετὸν εἰς καθ)σαν (ἢ νεροφίδα). 9.— Ἀναφ)κὴ ἀντωνυμία ἄρσεν. ὄνομα)κῆς. — Ἡ πρώτη λέξις ἐκ τῆς ὀνομασίας Νυκτερίνου Κέντρου — Ἀντιστρόφως ἀναφορ. ἀντωνυμία θηλ. αἴτ)κῆς. 10.— Δροσερὴ πρωΐνῃ πνοὴ ἀνέμου. — Προσωμῖα τοῦ πλήθους ἢ τοῦ ἀκροατηρίου εἰς Κλητικὴν κυρίως ἐπὶ πολιτικῶν συγκεντρώσεων.

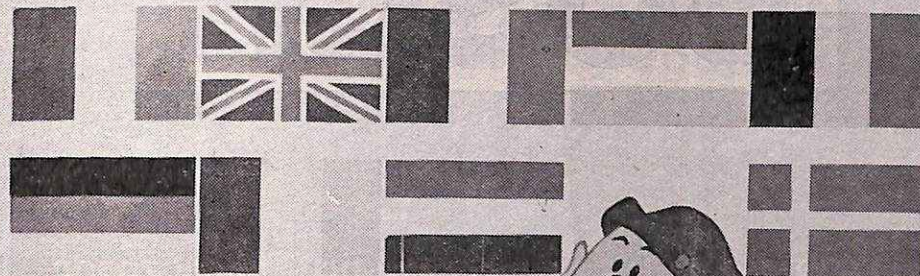
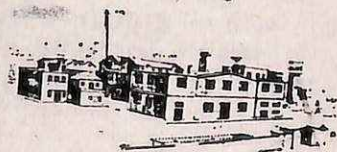
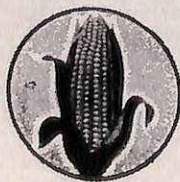
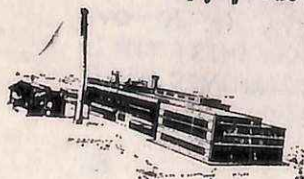
ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ

—ΑΕ
ΚΑΜΠΑΝΑ (ΝΑ) ΗΝ — (ΝΗ) (10) ΑΡΑ
ΛΑΡΟΣ (2) ΟΣ — (ΟΑ) (ΚΟ) Α
ΤΑΝΑΚΙ (7) ΟΤΟΜΟΤΡΙΣ (8) ΗΝ —
ΑΒΡΑΒΕΛΤΑΣ (6) ΤΑΙ.
(5) (ΣΕ) ΑΡ — (ΑΡ) (4) ΔΟ
ΑΚΑΤΑΔΕΚΤΑ (3) ΡΙΣ — (ΡΑ) ΕΣ
(2) ΚΑΘΕΤΩΣ : (1) ΠΑΝΗΛΥΡΙΚΟ
ΚΤΕ ΑΙΣΟΝΑ (ΑΝΟΝΙΑ).
ΡΕΑ — (ΑΡ) ΔΑ (8) ΚΑ — (ΚΑ) (9) ΤΚΙΡ.
ΒΑΟ — (ΟΡ) ΔΑ (6) — (ΕΝ) ΤΗ (7) Α
(4) ΗΤΣ (ΣΤΗ) ΤΑ — (ΑΤ) (5) ΚΥ.
(2) ΑΚΡΟΒΑΤΗΣ. (3) ΝΑΙ — (ΝΙ) ΟΝ.
ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ : (1) ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

BIAMYLA

Η πηγή των παιδικών τροφών από τό 1926

Ελάτε μαζί μας
στην
Κοινή Αγορά

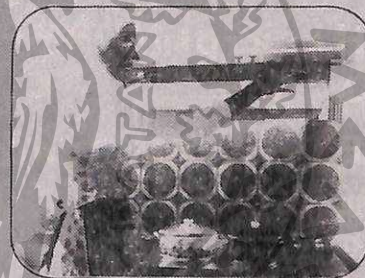
... μ'έναν απορροφητήρα **DELCA**

Ο απορροφητήρας DELCA κατασκευάζεται με προδιαγραφές επιπέδου κοινής Ευρωπαϊκής αγοράς. Είναι λοιπόν φυσικό να ξεχωρίζει απ' όλους τους άλλους. Και να έχη: Τη μεγαλύτερη δύναμη απορρόφησης. Την αθόρυβη λειτουργία. Και την πιο όμορφη εμφάνιση (πολλές νοικοκυρές τον παρομοιάζουν με μπίζου).

Τώρα που η χώρα μας μπήκε στον Ευρωπαϊκό χώρο αποκτήστε και σεις ένα απορροφητήρα κοινής αγοράς. Τον απορροφητήρα DELCA, με προστατευτική φινιρίσματος και Γερμανική τουρμπίνη E.B.M. *

*Απορροφητήρας DELCA.

Ο μόνος Ευρωπαϊκού Έπιπέδου.

DELCA
ΔΕΛΗΚΑΡΗΣ Α.Ε.Β.Ε.

ΔΑΒΑΚΗ 20 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ - ΤΗΛ. 95.11.131-5
8' ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ - ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ 3, ΠΕΤΗ

* ebm Elektrobau Muldingen GmbH WGERMANY

© PRODUCTS

BOSCH

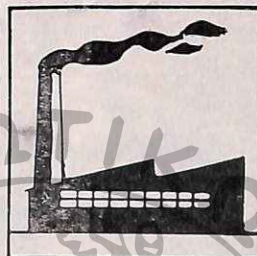
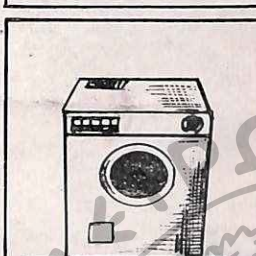
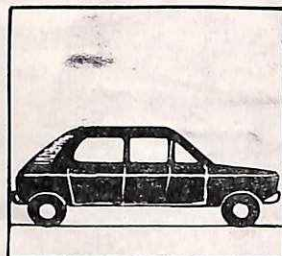
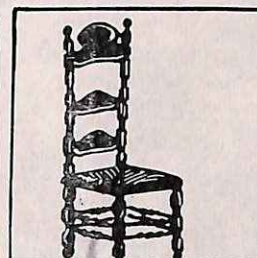
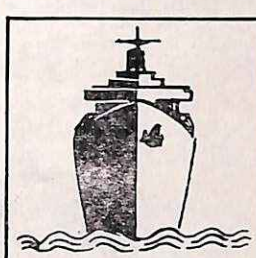
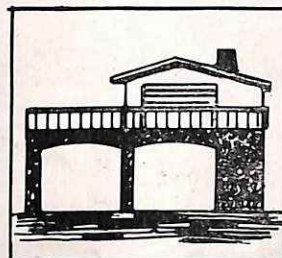
Το απόσταγμα τῆς τεχνολογικῆς τελειότητος

για κάθε πρόβλημα προστασίας
& εμφάνισης μια λύσις υπάρχει

ΧΡΩΜΑΤΑ - ΒΕΡΝΙΚΙΑ

BIBEXΡΩΜ

οικοδομῶν πλοίων ἐπιπλῶν αὐτοκινήτων
βιομηχανικῶν προϊόντων & ἐγκαταστάσεων
υποστρώματα & χρώματα ἀνθεκτικὰ σε
συνθήκες βιομηχανικοῦ περιβάλλοντος
μελάνι offset τυπο μεταλλοτυπίας

Δ' ΣΤΕΦΑΝΟΣ Δ. ΠΑΤΕΡΑΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΒΕΡΝΙΚΙΩΝ & ΧΡΩΜΑΤΩΝ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΛΕΥΣΙΣ - ΤΗΛΕΦ. 55 42 511-18 ΤΕΛΕΧ-21-5589 SDP GR
ΓΡΑΦ. ΑΘΗΝΩΝ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ 5 - ΤΗΛΕΦ. 32 25 794 - 32 34 607 - ΤΗΛΕΓΡ. BIBEXΡΩΜ ΑΘΗΝΑΙ

εύτυχισμένα μαλλιά με natura σαμπουάν μαλλιών

για πρώτη φορά
στην Ελλάδα
ΣΑΜΠΟΥΑΝ
NATURA
+
ΓΑΛΑΚΤΩΜΑ
ΜΑΛΛΙΩΝ
στο ίδιο μπουκάλι

ΝΑΤΟΥΡΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΦΥΣΙΣ
ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ

ΣΤΑ ΚΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ο πολυπάγκος τῆς Μπλάκ & Ντέκερ (Workmate®)

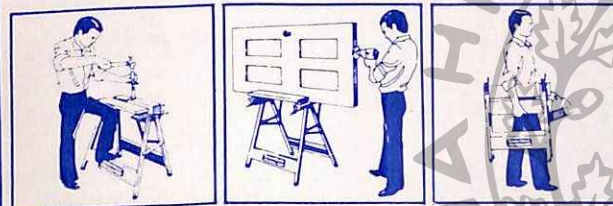
Ένας φορητός πάγκος εργασίας
απαραίτητος γιά κάθε είδους μαστορέματα

Απαραίτητος βοηθός: Έχει δυνατή μέγγενη, πού συγκρατεί σταθερά μικρά ή μεγάλα αντικείμενα κάθε σχήματος. Έτσι, μαζί του θά κάνετε οποιαδήποτε βαριά ή ελαφριά καί λεπτή δουλειά. Από τό πλάνισμα μιᾶς πόρτας, μέχρι τό κόψιμο καί κόλλημα μιᾶς κορνίζας.

Μεταφέρεται εύκολα: Έπειδὴ διπλώνει καί εἶναι ἐλαφρύς, μεταφέρεται παντοῦ καί ἀποθηκεύεται εύκολα ἀκόμη καί μέσα στό ντουλάπι.

Γερή κατασκευή: Πολύ γεροδεμένος, ὁ πολυπάγκος Γουώρκμέπτ, σπκώνει βάρος μέχρι 250 κιλά (ἀνετα ἓνα κινητήρα αὐτοκινήτου).

Αποκτήστε τον: Ὁ πολυπάγκος Γουώρκμέπτ εἶναι ἓνα πραγματικά φορητό ἐργαστήρι.

Black & Decker®

Σ'ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΝΤΡΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΣ ΠΕΛΑΤΩΝ (ΣΕΡΒΙΣ)
ΑΘΗΝΑΙ — ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 52 ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΤΗΛ. 9581.101
ΘΕΣ/ΚΗ — ΛΑΡΙΣΑ — ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ

SUPER MARKET ELECTRIC A.E.B.E.

Είναι μόνο μια

"Όσο κι αν ψάξετε, θα διαπιστώσετε κι εσείς ότι η ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ - SUPER MARKET ELECTRIC είναι μόνο μια και άσυναγώνιστη. Γιατί η ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ - SUPER MARKET ELECTRIC διαθέτει μοναδική ποικιλία ειδών υψηλής ποιότητας, σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές.

● ΑΘΗΝΑΙ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 39 ● ΑΘΗΝΑΙ Π.ΡΑΛΛΗ 40
● ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ Β.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ● ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΕΓΝΑΤΙΑ 6

μπορεί και πουλά φθηνότερα